UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Electione Et Electi potestate. Titvlvs VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

CAP. III.

Valet conſuetudo præſcripta, quòd Epiſcopus in inquirendo, puniendo, & corrigendo ſubditorum exceſſus, ſui capituli conſilium requirere non teneatur. Ioan. And.

Idem.

NOn *a* eſt (dumtamen aliàs ſit præſcripta *b* canonicè) conſuetudo, quam allegat Epiſcopus, reprobanda: quòd in inquirendis *c*, puniendis, & corrigendis ſubditorum exceſſibus, conſilium ſui capituli requirere minimè teneatur.

CAP. IV.

Per reſcriptum Apoſtolicum, quo de præbenda primò vacatura mandabatur alicui provideri, laudabilis illius eccleſiæ conſuetudo non tollitur: hinc eſt quòd ſi ibi eſt conſuetudo, quòd antiquiores canonici vacantes præbendas poſſint optare gradatim: illo obſtante mandato poterit antiquior vacantem optare præbendam: & expectatis per xx. dies optare volentibus, executor de non optata providebit eidem: ſi autem præbendam vacantem in curia Papa conferret, tunc illam antiquior optare non poterit. Ioan. And.

Idem.

CVm in tua *d* eccleſia (in qua conſuetudo habetur, quòd antiquiores canonici gradatim meliores ſi voluerint, poſſint cùm vacant, per ſe, vel per alios optare præbendas:) provideri mandamus alicui de præbenda, nulli alii de jure debita, proximò inibi vacatura: hujuſmodi non obſtante mandato, poterunt ipſi antiquiores juxta conſuetudinem eandem optare, cùm præbenda vacabit: & illa quæ optata non fuerit (ſi nulli ſit debita) erit illi pro quo ſcripſimus, conferenda. In præbendis verò ſed. Apoſtol. vacantibus (cùm de ipſis per Rom. Pontif. ordinatur) locus prædictæ conſuetudini non exiſtit. Ne autem prætextu ejuſdem conſuetudinis, proviſiones auctoritate Apoſtolica faciendæ, ultra debitum differantur: ſtatuimus, ut executores ſuper ipſis proviſionibus deputati, optare volentes per viginti dies duntaxat *e* expectent: quibus elapſis liberè in non optatis ad exequenda ſibi mandata procedant: præfata conſuetudine non obſtante.

DE POSTVLATIONE PRAElatorum.

TITVLVS V.

CAP. I.

Si quis eligat poſtulando, vel poſtulandum, vel in poſtulandum: vel poſtulet eligendo, vel eligendum, vel in eligendum: talis electio vel poſtulatio eſt irrita ipſo jure. Si autem dicat, Eligo & poſtulo, prout melius de jure valere poteſt, idem: niſi probabiliter dubitaretur, an eſſet eligendus vel poſtulandus, & tunc conſenſus tempore elegat alteram viam, electionis ſcilicet vel poſtulationis: qua electa ad alteram redire non poterit. hoc dicit Ioan. Andr.

Bonifacius VIII.

PErpetuo prohibemus edicto, ne ſub aliqua ex iis formis, quas pernicioſa curioſitas adinvenit: eligo poſtulando, & *f* poſtulo eligendo, aut eligo poſtulandum, & poſtulo eligendum: cùm nec vera electio, nec vera poſtulatio reſultet ex ipſis, quin ſibi potius invicem adverſentur: aut ſub illis *g* verbis, eligo in poſtulandum, vel poſtulo in eligendum: cùm rem imperfectam ſignificare noſcantur: ad faciendas electiones vel poſtulationes de cætero procedatur: ſi ſecus actum fuerit, eo ipſo irritum decernentes. Sub ea etiam forma, eligo & poſtulo, prout poteſt melius de jure valere (cùm incertitudinem contineat) quenquam poſtulari vel eligi prohibemus: ſtatuentes, quod contra factum fuerit, viribus omninò carere, niſi quando probabiliter dubitatur, utrùm quis ſit eligendus, vel potius poſtulandus: quo caſu is, qui ſic poſtulatus fuerit *a* aut electus, conſenſus tempore viam electionis vel poſtulationis (ne in incerto vagetur) eligere neceſſariò teneatur: redeundi ad aliam *b* (poſtquam unam elegerit) ſibi licentia penitus interdicta.

DE ELECTIONE ET ELECTI poteſtate.

TITVLVS VI.

CAP. I.

Si aliquid opponatur contra proviſionem, electionem, vel poſtulationem factam ad perſonatum, dignitatem, vel canoniam, in perſonam vel formam: & ob hoc fuerit appellatum ad Papam: appellans & defendens, & quorum intereſt, à die objectionis, intra menſem arripiant iter eundi ad Papam. Ioan. Andr.

Innocentius IV. *in Concilio generali Lugdunen.*

STatuimus, ut ſi quis electionem, poſtulationem, vel proviſionem factam impugnat, in formam *c* objiciens aliquid vel perſonam, & propter hoc ad nos appellari contigerit: tam is, qui opponit, quàm qui defendit, & generaliter omnes quorum intereſt, & quos cauſa contingit, per ſe, vel per procuratores, ad cauſam inſtructos ad ſedem Apoſtolicam à die objectionis, iter arripiant intra menſem.

Si pars altera expectata per xx. dies poſt adventum alterius non venerit, in negotio procedatur. Ioan. Andr.

Sed ſi pars alia *d* non venerit, per viginti dies poſt adventum alterius expectata, in electionis negotio, non obſtante cujuſdam abſentia (ſicut de jure fuerit) procedatur. Hæc autem in dignitatibus, perſonatibus, & canoniis obſervari volumus, & mandamus.

Non probans quod in formam opponit, condemnatur parti alteri in expenſis: non probans quod objicit in perſonam, eſt à beneficiis triennio ſuſpenſus: & perpetuò privatus, ſi ſe interim ad illa miſcuerit. hæ pœnæ locum non habent, ſi legitimè pateat eum calumnioſum non fuiſſe. Ioan. Andr.

Adjicientes, ut qui plenè non probaverit, quod in formam opponit, ad expenſas, quas propter hoc pars altera *e* ſe feciſſe docuerit, condemnetur. Qui verò in probatione defecerit, ejus quod objicit in perſonam, à beneficiis eccleſiaſticis triennio noverit ſe ſuſpenſum: ad quæ ſi intra illud tempus propria temeritate ſe ingeſſerit, eis ipſo jure perpetuò ſit privatus, nullam ſuper hoc de miſericordia ſpem aut fiduciam habiturus. Niſi manifeſtiſſimis conſtiterit documentis, quòd ipſum à calumniæ vitio cauſa probabilis & ſufficiens excuſaret.

CAP. II.

Vota conditionalia & alternativa & incerta in electionibus reprobantur, & habentur pro non adjectis: & recidunt in purè conſentientes. Ioan. Andr.

Idem.

IN electionibus & poſtulationibus, ac ſcrutiniis, ex quibus jus oritur eligendi, vota conditionalia, alternativa *f* vel incerta penitus reprobamus: Statuentes, (ut hujuſmodi votis pro non adjectis habitis) ex puris

---

a *Vid. de conſuet. c. fin. Do.* b *al. legitimè.* c *al. requirendis.* d *Vid. cap. 2. de don. & nota quòd eccleſia dicitur eſſe prælata, quod intellige quoad adminiſtrationem, quia prælatus non eſt dominus.* e *de dictione, duntaxat, vide Archid. in c. ſtatutum. §. in ſuis. ſup. de reſcr. & Bart. & Alex. in l. 1. ſi quis jus dic. non obt.* f *al. ſeu poſtulando. al. vel.* g *dictio, verbis, deeſt in manuſ. cod.*

a *Alit. & electus. quam lectionem gloſſa agnoſcit, verbo, ſic.* b *Vid. c. ut quis duas. infr. tit. prox. l. eum qui duob. ff. de acquir. her. Fon.* c *Ille dicitur impugnare actum, qui opponit aliquid contra formam actus: vel contra perſonam in cujus commod. dirigitur executio actus. Vid. gl. in c. perſonas. ſup. de app.* d *alia vel altera.* e *adverſa.* f *Et incerta.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

conſenſibus celebretur electio: voce illorum, qui non purè conſenſerint, ea vice *a* in alios reſidente.

CAP. III.

Ponitur cauſa conſtitutionis, & juris veteris conſervatio. Joann. Andr.

Gregorius X. *In generali Concilio Lugdunen.*

VBi periculum *b* majus intenditur, ibi proculdubio eſt pleniùs conſulendum. Quàm gravibus autem ſit onuſta diſpendiis, quot & quantis ſit plena periculis eccleſiæ Romanæ prolixa vacatio, exacti conſideratio temporis edocet, & conſiderata prudenter illius temporis diſcrimina manifeſtant. Hinc nos evidens evocat ratio, ut (dum reformandis etiam minoribus noſtra ſolerter vacat intentio) ea quæ perículoſiora ſunt, nequaquam abſque remedio reformationis accommodę relinquamus. Ideoque omnia quæ pro vitanda diſcordia in electione Rom. Pontificis, à noſtris ſunt prædeceſſoribus, & præcipuè à felicis recordationis *c* Alexand. Papa III. ſalubriter inſtituta, omninò immota in ſua firmitate manere cenſentes: nihil enim detrahere illis intendimus, ſed quod experientia deeſſe probavit, præſenti conſtitutione ſupplere.

Ponitur quomodo debeat fieri Romani Pontificis electio, quando moritur in civitate, in qua cum ſua curia reſidebat.

Hoc ſacro concilio approbante ſtatuimus: ut ſi eundem Pontificem (in civitate, in qua cum ſua curia reſidebat) diem claudere contingat extremum: cardinales qui fuerint in civitate ipſa præſentes, abſentes expectare decem diebus tantummodo teneantur: quibus elapſis (ſive abſentes venerint, ſive non) extunc omnes conveniant in palatio, in quo idem Pontifex habitabat: contenti ſinguli ſingulis tantummodo ſervientib' clericis vel laicis, prout duxerint eligendum: illis tamen, quibus patens neceſſitas id ſuggerit indulgeri, duos habere permittimus, eiſdem *d* electionis arbitrio reſervato.

In eodem autem palatio unum conclave (nullo intermedio pariete, ſeu alio velamine) *e* omnes inhabitent in communi: quod (reſervato libero ad ſecretam cameram aditu) ita claudatur undique, ut nullus *f* illud intrare valeat vel exire. Nulli ad eoſdem cardinales aditus pateat, vel facultas ſecretè loquendi cum eis: nec ipſi aliquos ad ſe venientes admittant: niſi eos, qui de voluntate omnium cardinalium inibi præſentium, pro iis tantùm quæ ad electionis inſtantis negotium pertinent, vocarentur. Nulli etiam fas ſit ipſis cardinalibus, vel eorum alicui, nuncium mittere, vel ſcripturam. Qui verò contra fecerit, ſcripturam mittendo vel nuncium, aut cum aliquo ipſorum ſecretè loquendo, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat. In conclavi tamen prædicto aliqua feneſtra competens dimittatur, per quam eiſdem cardinalibus ad victum commodè neceſſaria miniſtrentur: ſed per eam nulli ad ipſos patere poſſit ingreſſus: verùm ſi (quod abſit) intra tres dies poſtquam (ut prædicitur) conclave præfatum iidem cardinales intraverint, non fuerit ipſi eccleſiæ de paſtore proviſum: per ſpacium quinq; dierum immediatè ſequentium, ſingulis diebus, tam in prandio, quàm in cœna uno ſolo ferculo *g* ſint contenti: quibus (proviſione non facta) decurſis, extunc tantummodo panis, vinum & aqua miniſtrentur eiſdem: donec eadem proviſio ſubſequatur. Proviſionis quoque hujuſmodi pendente negotio, dicti cardinales nihil de camera Papæ recipiant: nec de aliis eidem eccleſiæ tempore vacationis obvenientibus [illegible]que: ſed ea omnia ipſa vacatione durante, ſub cujus fidei & diligentiæ camera eadem eſt commiſſa, cuſtodia maneant: per eum diſpoſitioni futuri Pontificis reſervanda. Qui autem aliquid receperint, teneantur extunc à receptione quorumlibet redituum ad eos ſpectantium abſtinere: donec de receptis taliter plenariam ſatisfactionem impendant. Iidem quoque cardinales accelerandæ proviſioni ſic vacent attentius, quòd ſe nequaquam de alio negotio intromittant: niſi forſan neceſſitas adeò urgens incideret, quòd eos oporteret de terra ipſius eccleſiæ defendenda, vel ejus parte, aliqua providere: vel niſi aliquod tam grande, [illegible] evidens periculum immineret, quòd omnibus & ſingulis cardinalibus præſentibus concorditer videretur celeriter occurrendum. Sanè ſi aliquis ex prædictis Cardinalibus conclave prædictum (ut ſuprà exprimitur) non intraverit: aut intrans abſque manifeſta cauſa infirmitatis exierit: ipſo minimè requiſito, nec in eodem electionis negotio ulterius admittendo, per alios ad eligendum ſummum Pontificem liberè procedatur. [illegible] verò infirmitate ſuperveniente, idem conclave [illegible] aliquem exire contingat, ipſa etiam infirmitate [illegible] te poterit, ejus ſuffragio non requiſito *c*, ad electionem procedi: ſed ſi ad alios poſt ſanitatem ſibi [illegible], ſeu ante, redire voluerit: vel etiam ſi alii abſentes [illegible] per decem dies diximus expectandos) ſupervenerint re integra, videlicet antequam eidem eccleſiæ ſit de paſtore proviſum, in eodem negotio, in illo ſtatu [illegible] ipſum invenerint, admittantur, præmiſſa tam de clauſura, quàm de ſervientibus, cibo, ac potu, & reliquis cum aliis ſervaturi.

Quid juris, quando moritur Romanus Pontifex extra civitatem in qua erat cura.

Porrò ſi quando Romanum Pontificem extra civitatem prædictam (in qua erat cum ſua curia reſidens) contigerit ab hac luce migrare: teneantur cardinales in civitate, in cujus territorio, ſeu diſtrictu idem Pontifex obiit, convenire, niſi ſit forſitan interdicta, vel contra eccleſiam Romanam in aperta rebellione perſiſtat: quo caſu in alia viciniori conveniant, quæ ſimiliter nec interdicto ſubjaceat, nec ſit (ut prædicitur) apertè rebellis. [illegible] etiam civitate tam quoad expectationem abſentium, quàm quoad habitationem communem, clauſuram & cætera omnia in domo Epiſcopali, vel alia qualibet [illegible]dem cardinalibus deputanda, eadem obſerventur, quæ ſuperius obeunte dicto Pontifice in ea, in qua cum ſua curia reſidebat, ſunt expreſſa.

Dat executores huic juri cum pœnis. Ioan. And.

Præterea (quia parum eſt jura condere, niſi ſit, qui eadem tueatur) adjiciendo ſancimus: ut Domini [illegible] liique rectores, & officiales civitatis illius, in qua Romani Pontificis electio fuerit celebranda, auctoritate noſtra, & ejuſdem approbatione concilii poteſtate [illegible] tradita, præmiſſa omnia & ſingula plenè ac inviolabiliter ſine fraude ac dolo aliquo faciant obſervari [illegible] cardinales ultra quàm præmittitur, arctare præſumant. Super his autem taliter obſervandis, ſtatim [illegible] ſummi Pontificis obitu, coram clero & populo [illegible] ſo civitatis ipſius ad hoc ſpecialiter convocandis, præſtent corporaliter juramentum. Quòd ſi præmiſſa [illegible] genter non obſervaverint, aut fraudem in eis, vel [illegible] ea commiſerint, cujuſcunque ſint præeminentiæ, [illegible] ditionis, aut ſtatus, omni ceſſante privilegio, [illegible] ſententiam excommunicationis incurrant, & [illegible] tuò ſint infames: nec unquam eis portæ dignitatis [illegible] teant: nec ad aliquod publicum officium [illegible]

a *Deponens vota hîc expreſſa, non privatur poteſtate eligendi, ſed vox ſua non computatur. Do. Fon.* b *Vid. Conc. Lateran. ſub Alex. III. cap. 1. & Clem. ne Roma. de elect.* c *In Conc. Later. ca. 1. & refertur c. licet de vitanda. extra de elect.* d *al. ejuſdem.* e *Vid. l. ſi non ſpeciali. C. de teſt. & Do. in c. cauſam, de teſt. & Bald. in d. l. ſi non ſpeciali.* f *In antiq. exemplar. illuc.* g *Vid. gl. in c. no tales. de conſ. diſt. 1. Fon.*

a *Ipſi.* b *In antiq. Codicibus ita: ad eligendum* [illegible] *endum Pontificem liberè, &c.* c *Hæ duæ voces, ad electionem,* [illegible] *ſunt in antiq. Codicibus.* d *In antiq.* [illegible]

tur. Ipſos inſuper feudis, & bonis cæteris, quæ ab eadem Romana eccleſia, vel quibuſlibet aliis eccleſiis obtinent, ipſo facto decernimus eſſe privatos: ita quòd ad eccleſias ipſas plenè ac liberè revertantur, adminiſtratorum earundem eccleſiarum arbitrio ſine contradictione aliqua diſponenda. Civitas verò prædicta non ſolùm ſit interdicto ſuppoſita, ſed & *a* Pontificali dignitate privata.

Obteſtatur cardinales, ut in electione Roman. Pontificis deponant omnem privatum affectum: & caſſat omnia pacta, obligationes, & juramenta, quæ data vel facta eſſent de aliquo eligendo.

Cæterùm (quia cùm arbitrium, vel inordinatus capitvat affectus, vel ad certum *b* aliquem obligationis cujuſque neceſſitas adigit, ceſſat electio, dum libertas adimitur eligendi) cardinales eoſdem obſecrantes per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, per aſperſionem ſui pretioſi ſanguinis obteſtamur, ut penſantes attentius quid eis immineat, cùm agitur de creatione *c* vicarii Ieſu Chriſti, ſucceſſoris Petri, rectoris univerſalis eccleſiæ, gregis dominici directoris, omni privatæ affectionis inordinatione depoſita, & cujuſlibet pactionis, conventionis, obligationis neceſſitate, nec non condicti & intendimenti contemplatione ceſſantibus, non in ſe reciprocent conſiderationis intuitum, vel in ſuos: non quæ ſua ſunt, quærant: non commodis privatis intendant, ſed nullo arctante ipſorum in eligendo judicium, niſi Deo: puris & liberis mentibus, nuda electionis conſcientia, utilitatem publicam liberè proſequantur: omni conatu & ſolicitudine, prout poſſibilitas patitur, id acturi tantummodo, ut eorum miniſterio acceleretur utilis & pernéceſſaria totius mundi proviſio, idoneo celeriter eidem eccleſiæ ſponſo dato. Qui autem ſecus egerint, divinæ ſubjaceant ultioni, eorum culpa (niſi gravi propter hoc peracta pœnitentia) nullatenus abolenda. Et nos nihilominus pactiones, conventiones, obligationes, condicta & intendimenta omnia, ſive juramenti, ſive cujuslibet alterius fuerint vinculo firmitatis annexa, caſſamus, irritamus, & viribus decernimus omninò carere: ita quòd nullus ad illa obſervanda, quomodolibet ſit adſtrictus: nec quiſquam ex eorum tranſgreſſione notam vereatur fidei non ſervatæ, ſed non indignæ laudis titulum potius mereatur: quum lex etiam humana teſtetur, Deo magis tranſgreſſiones hujuſmodi, quàm jurisjurandi obſervationes acceptas.

Monet omnes fideles, ut ſtatim audita ſummi Pontificis morte, ejus celebrent exequias: & quotidie orent pro vegili, concordi, & utili proviſione Rom. eccleſia. prælati autem in ſuis prædicationibus ipſos ſubditos ad hoc hortentur: & eis frequentiam orationum, & obſervantiam jejuniorum indicant. hoc dicit. Ioan. And.

Quia verò fidelibus non eſt, tam de ſolicita quantumcunque inventione fidendum, quam de inſtantia orationis humilis & devotæ ſperandum: huic adjicimus ſanctioni, ut in omnibus civitatibus, cæterisque locis inſignibus, ubi primùm de memorati Pontificis obitu certitudo claruerit, à clero & populo, ſolennibus pro eo exequiis celebratis, ſingulis diebus (donec de ipſius eccleſiæ proviſione indubitanter rumor pertulerit veritatem) humiles preces fundantur ad Dominum: apud eum *d* devotis orationibus inſiſtatur, ut ipſe, qui concordiam facit in ſublimibus ſuis, ſic efficiat eorundem cardinalium corda in eligendo concordia, quòd proviſio celer, concors, & utilis (prout animarum ſalus exigit, & totius orbis requirit utilitas) ex ipſorum unanimitate ſequatur. Et ne tam ſalubre præſentis ſanctionis edictum ignorantiæ negligi prætextu contingat: diſtrictè præcipimus, ut Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi & alii eccleſiarum prælati, cæterique, quibus conceſſum eſt proponere verbum Dei, clerum & populum, propter hoc ſpecialiter frequentiùs congregandos in ſuis ſermonibus ad ſupplicum precum ſuffragia, pro celeri & felici exitu tanti negotii frequentanda, ſolerter hortentur: & ipſis eadem auctoritate, non ſolùm orationum frequentiam, ſed *a* obſervantiam (prout circumſtantiæ penſandæ ſuaſerint) jejuniorum indicant.

CAP. IV.

Appellantes contra electiones, poſtulationes, vel proviſiones, omnia quæ objicere intendunt contra perſonam vel formam, tenentur exprimere: & jurare, quòd illa credunt vera eſſe, & ea ſe poſſe probare. Super non expreſſis, ipſi, vel adhærentes eis, non audientur: niſi de novo emergant, vel perveniant, vel ſuperveniat probandi facultas: ſuper quo jurare debebunt. Statutum Innoc. editum contra non probantes, quæ objiciuntur in perſonam vel formam, in ſuo robore conſervatur. Ioan. And.

Idem *in eodem.*

VT circa electiones, poſtulationes, & proviſiones eccleſiaſticas viam malitiis (prout eſt poſſibile) præcludamus, ne diutius periculosè *b* vacent eccleſiæ: vel perſonatuum, dignitatum, & aliorum eccleſiaſticorum beneficiorum proviſio differatur. Edicto perpetuo providemus, ut (ſi quando aliqui electionibus, poſtulationibus, vel proviſionibus ſe opponunt, proponendo aliqua contra electionis, poſtulationis, ſeu proviſionis formam, aut perſonas eligentium, vel electi, ſive illius, cui erat proviſio facienda ſive facta, & propter hoc contigerit appellari) appellantes in inſtrumento publico, ſeu literis ſuper appellatione confectis, omnia & ſingula exprimant, quæ in formam intendunt objicere vel perſonas: Coram perſonis authenticis, aut perſona, quæ ſuper hoc teſtimonium perhibeant veritati, corporali præſtito juramento, quòd credunt ea, quæ ſic exprimunt, eſſe vera, & ſe poſſe probare. Alioquin tam opponentes, quàm (tempore appellationis interpoſitæ, vel poſtmodum) adhærentes eiſdem, objiciendi aliqua (quæ non fuerint in hujuſmodi literis vel inſtrumentis expreſſa) poteſtatem ſibi noverint interdictam: niſi aliquid poſtea forſan emerſerit: vel ſuper antiquis ſupervenerit probandi facultas: aut aliqua antiqua in opponentium notitiam de novo pervenerint, quæ appellantes appellationis tempore emiſſæ veriſimiliter ignorare potuerint, & etiam ignorarint. Super hujuſmodi autem ignorantia, & ſuperveniente facultate probandi, fidem per proprium præſtandum corporaliter faciunt juramentum: hoc adjiciendum in juramento eodem, quòd ad ea probanda credunt ſe ſufficientes probationes habere. Illa ſanè, quæ felicis recordationis, Innocentius Papa quartus contra non plenè probantes ea (quæ in formam vel perſonam objecerant) ſtatuit, in ſuo volumus robore permittere.

CAP. V.

Electus ante confirmationem adminiſtrare non debet per ſe, vel per alium, in totum, vel in partem, ſub quocunque colore; qui contrà fecerint, ipſo jure privati ſunt jure ex electione quæſito. Ioann. Andr.

Idem *in eodem.*

AVaritiæ *c* cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, aliquorum animos occupantes, eos in illam *d* temeritatem impellunt, ut quæ ſibi à jure interdicta

a *In aliquot manuſcript. ſed etiam Pontificali.* b *In antiquioribus codicibus, vel ad certum aliquid obligationis.* c *Vide Turrecrematam in ſumma de eccleſia, lib. 2. cap. 36.* d *alias, & apud eum.*

a *al. Sed & obſervantiam.* b *Vid. Conc. Lat. ſub Innoc. III. c. 23. & refertur ext. de elect. can. ne pro defectu.* c *Vid. Lambertinum de jure patron. l. 2. p. 2. q. 5. art. 1.* d *Qui dicantur agere actum temerarie, vid. text. qui fi. ſint legit. per venerabilem. ver. videbatur. & per Ioan. And. in cle. 1. de ſepult.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

noverint, exquiſitis fraudibus uſurpare conentur. Nonnulli ſiquidem ad regimen eccleſiarum electi, quia eis (jure prohibente) non licet ſe ante confirmationem electionis celebratæ de ipſis, adminiſtrationi eccleſiarum (ad quas vocantur) ingerere: ipſam ſibi tanquam procuratoribus, ſeu œconomis committi procurant. Cùm itaque non ſit malitiis hominum indulgendum: nos latius providere volentes, hac generali conſtitutione ſancimus, ut nullus de cætero adminiſtrationem dignitatis (ad quam electus eſt) priuſquam celebrata de ipſo electio confirmetur, ſub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de novo quæſito colore, in ſpiritualibus vel temporalibus, per ſe vel per alium, pro parte vel in totum, gerere vel recipere, aut illis ſe immiſcere præſumat. Omnes illos, qui ſecus fecerint, jure (ſi quod eis per electionem quæſitum fuerit) decernentes eo ipſo privatos.

CAP. VI.

Eligentes, quàm citò commodè poſſunt, electionem electo præſentent. Electus intra menſem conſentiat: aliàs privatus eſt jure quæſito, niſi conditio perſonæ ipſum excuſet. Poſt conſenſum confirmationem petat intra tres menſes, aliàs electio viribus vacuetur. Ioann. Andr.

Idem *in eodem*.

QVàm ſit eccleſiis ipſarum diſpendioſa vacatio, quàm periculoſa etiam eſſe ſoleat animabus, non ſolùm jura teſtantur, ſed etiam magiſtra rerum efficax experientia manifeſtat. Cupientes itaque competentibus remediis vacationum diuturnitatibus obviare, hoc perpetuo decreto ſtatuimus: ut ſi quando fuerit electio in aliqua eccleſia celebrata, electores electionem ipſam (quàm citiùs commodè poterunt) electo præſentare, ac petere conſenſum ipſius procurent *a*. Electus verò illum adhibere intra menſem à tempore præſentationis hujuſmodi teneatur. Quem ſi electus ipſe ultra præſtare diſtulerit, jure (ſi quod ei ex ſua electione fuerit acquiſitum) extunc ſe noverit eo ipſo privatum. Niſi forſan ea ſit electæ perſonæ conditio, ut electioni de ſe celebratæ abſque ſuperioris ſui licentia, ex prohibitione, ſeu quavis proviſione ſedis Apoſtolicæ, conſentire non poſſit: quo caſu idem electus, ſeu electores ipſius, conſentiendi licentiam ab ejus ſuperiore (cum ea celeritate, quam ſuperioris ipſius præſentia vel abſentia permiſerit) petere ſtudeant & habere. Alioquin, ſi lapſo tempore pro ejuſdem ſuperioris præſentia vel abſentia (ut præmittitur) moderando, hujuſmodi licentiam eos nequaquam obtinere contingat, electores extunc ad electionem aliam procedendi liberam habeant facultatem. Cæterùm quivis electus intra tres menſes poſt conſenſum electioni de ſe celebratæ præſtitum, confirmationem electionis ipſius petere non omittat. Quòd ſi (juſto impedimento ceſſante) intra hujuſmodi trimeſtre tempus omiſerit, electio eadem eo ipſo viribus vacuetur.

CAP. VII.

Si non ſequatur electio, non eſt quis ex conſenſu in ſcrutinio ſcienter habito in indignum, eligendi poteſtate privatus. hoc dicit. Ioann. Andr.

Idem *in eodem*.

PErpetuo *b* ſanctionis oraculo declaramus, quòd ſcienter in electionibus nominantes indignum, propter ſuffragium in ſcrutinio præſtito (niſi adeò in eo perſtiterint, quòd ex votis eorum communis electio ſubſequatur) nequaquam eligendi poteſtate priventur. Licet pro eo, quòd indignum nominando, ſcienter contra conſcientias ſuas *c* agunt, & divinam vindictam, & Apoſtolicæ ultionis *d* metum (quem qualitas facti ſuaſerit) poſſint non immeritò formidare.

a *al. feſtinent.* b *al. perpetuæ ſanctionis, &c.* c *al. agant.* d *In omnibus antiq. exemplarib. motum.*

CAP. VIII.

Eligens, vel electioni conſentiens, contra electum (niſi [illegible] cauſa, vel noviter ei pandita) ſe nequit opponere, vel [illegible] h.d. Ioan. And.

Idem *in eodem*.

NVlli licere decernimus (poſtquam in ſcrutinio [illegible] minaverit aliquem, & electio fuerit ſubſecuta [illegible] poſtquam præſtiterit electioni de ipſo ab aliis [illegible] tæ conſenſum) illum ſuper electione ipſa ([illegible] ſis poſtea emergentibus) impugnare: vel niſi [illegible] rum ipſius antea celata, de novo pandatur [illegible] tas: ſeu alicujus alterius latentis vitii, vel defectus [illegible] veriſimiliter ignorare potuerit) veritas revelet[illegible] hujuſmodi autem ignorantia fidem faciat proprio juramento.

CAP. IX.

Contra electum à duplo majori parte, vel electores ipſius, [illegible] liqua parte poteſt opponi, quod votum extenuet: ſed id [illegible] nitur, quod votum annullet. Ioan. And.

Idem *in eodem*.

SI quando contigerit (duabus electionibus celebratis [illegible]) partem alteram eligentium duplo majorem [illegible] mero inveniri: contra electores qui partem [illegible] ſic excedunt, ad extenuationem zeli meriti, [illegible] tatis ipſorum, reliquis, vel electis ab eis, aliquid opponendi omnem præſenti decreto interdicimus facultatem. Si quid autem opponere voluerint, quod votum [illegible] cui opponitur, nullum redderet ipſo jure, id eis [illegible] telligimus interdictum.

CAP. X.

Appellatio judicialis vel extra, devolvit cauſas electionum Epiſcoporum & ſuperiorum ad Papam: ſi in ſcriptis, & ex cauſa [illegible] babili fuerit interjecta: aliàs non. Et ab ea poſſunt partes [illegible] vitate recedere, priuſquam Papæ præſentata fuerit. Et [illegible] intervenerit pravitas, inferiores judices ante omnia debent [illegible] rere: quam ſi repererint, de cauſa non cognoſcant, ſed [illegible] tibus terminum, in quo cum actis & munimentis ſe Apoſtolico [illegible] ſpectui repræſentent. Ioan. And.

Idem *in eodem*.

QVamvis conſtitutio felicis recordationis [illegible] dri Papæ quarti prædeceſſoris noſtri cauſas [illegible] ctionum Epiſcopalium, ſeu ſuper electionibus Epiſcoporum exortas, non immeritò majoribus cauſis [illegible] numerans, cognitiones ipſarum per appellationem quaſlibet devolvi aſſerat ad Apoſtolicæ ſedis examen. Nos tamen & temerariam appellantium audaciam [illegible] effrenatam appellationum frequentiam refrenare [illegible] lentes, hac generali conſtitutione duximus providendum: ut ſi extra judicium in prædictis electionibus vel in aliis dignitatibus Epiſcopatu majoribus [illegible] bratis, expreſſa cauſa manifeſtè frivola *c* [illegible] appellari, per appellationem hujuſmodi nequaquam ad ſedem eandem negotium devolvatur. Sed [illegible] electionum earundem negotiis, in judicio, vel [illegible] judicium appellatur in ſcriptis, ex cauſa probabili, quæ probata deberet legitima reputari, ad ſedem [illegible] pſam hujuſmodi negotia deferantur. Cæterùm [illegible] miſſis omnibus caſibus liceat partibus ab hujuſmodi appellationibus (nulla tamen interveniente [illegible] te) recedere, antequam præfatæ ſedi fuerint præſentatæ. Inferiores autem judices (quorum erat [illegible] cauſarum cognitio appellatione ceſſante) an in [illegible] pravitas interceſſerit, ante omnia diligenter inquirant: & ſi eam interceſſiſſe repererint, ſe de cauſis [illegible] nullatenus intromittant, ſed præfigant dictis partibus terminum peremptorium competentem, in quo [illegible]

a *Vid. Panorm. in cap. 2. De conſtit. & Bal. conſ.* [illegible]
b *Vid. gloſſ. in cle. ad compeſcendas. de ſequeſt. poſſ. & fr.* [illegible]
c *Frivola cauſa appellandi quæ dicantur, vide in cap. cum appellationib.* ʒ. *de appell. hoc lib.*

omnibus

omnibus actis & munimentis ſuis Apoſtolico ſe conſpectui repræſentent.

CAP. XI.

Si inter reliqua, quæ objiciuntur promovendo ad dignitatem, objicitur evidens defectus ſcientiæ vel perſonæ, illud ante omnia examinari debebit. Et ſi reperietur falſum, opponens à proſecutione negotii repellitur: & punitur perinde ac ſi defeciſſet in probatione omnium objectorum. Ioan. And.

Idem *in eodem.*

SI fortè inter cætera, quæ objiciuntur electo aut poſtulato, ſeu aliàs promovendo ad aliquam dignitatem, evidentem ſcientiæ, vel alium perſonæ defectum opponi contingat: in diſcuſſione objectorum illum ſtatuimus ordinem incommutabiliter obſervandum, ut promovendus ſuper defectu ipſo ante omnia ſubjiciatur examini: cujus eventus examinandis aliis, aut dabit initium, aut negabit. Cæterùm ſi præmiſſi examinis exitus hujuſmodi oppoſitiones docuerit veritate deſtitui, opponentes omninò à proſecutione cauſæ, in qua talia objecerunt, excludimus: & perinde puniri decernimus, ac ſi penitus in probatione omnium, quæ objecerant, defeciſſent.

CAP. XII.

Qui gravaverit aliquam perſonam eccleſiaſticam, vel ejus conſanguineos, vel eccleſias ſeu bona, pro eo, quòd eum, pro quo rogabatur, eligere noluit, ipſo facto excommunicatus eſt. Ioan. An.

Idem *in eodem.*

SCiant cuncti, qui clericos vel quaſlibet alias perſonas eccleſiaſticas (ad quos, in aliquibus eccleſiis, monaſteriis aut aliis piis locis ſpectat electio) pro eo, quòd rogati, ſeu aliàs inducti, eum pro quo rogabantur ſive inducebantur, eligere noluerint, vel conſanguineos eorum, aut ipſas eccleſias, monaſteria, ſeu loca cætera, beneficiis ſive aliis bonis ſuis (per ſe vel per alios) ſpoliando, ſeu aliàs injuſtè perſequendo *a*, gravare præſumpſerint: ſe (ipſo facto) excommunicationis ſententia innodatos.

CAP. XIII.

Primò punit uſurpantes de novo cuſtodiam vacantium eccleſiarum. Secundò punit clericos & Monachos, hoc fieri procurantes. Tertiò punit clericos ſe talibus non opponentes. Quartò ponit qualiter debeant ſe habere habentes talem cuſtodiam ab antiquo. Ioann. Andr.

Idem *in eodem.*

GEnerali conſtitutione ſancimus, univerſos & ſingulos (qui regalia, cuſtodiam, ſive guardiam, advocationis ſeu defenſionis titulũ in eccleſiis, monaſteriis, ſeu quibuſlibet aliis piis locis, de novo uſurpare conantes, bona eccleſiarum, monaſteriorum, aut locorum ipſorum vacantium occupare præſumunt) quantæcunque dignitatis honore præfulgeant: Clericos etiam eccleſiarum, Monachos monaſteriorum, & perſonas cæteras locorum eorundem, qui hoc fieri procurant, eo ipſo excommunicationis ſententiæ decernimus ſubjacere. Illos verò, qui ſe (ut deberent) talia facientibus non opponunt, de proventibus eccleſiarum ſeu locorum ipſorum, pro tempore, quo præmiſſa ſine debita contradictione permiſerint, aliquid percipere diſtrictius inhibemus. Qui autem ab ipſarum eccleſiarum cæterorumq; locorum fundatione, vel ex antiqua conſuetudine jura ſibi hujuſmodi vindicant, ab illorum abuſu ſic prudenter abſtineant, & ſuos miniſtros in eis ſolicitè faciant abſtinere, quòd ea, quæ non pertinent ad fructus ſive reditus provenientes vacationis tempore non uſurpent: nec bona cætera, quorum ſe aſſerunt habere cuſtodiam, dilabi permittant, ſed in bono ſtatu conſervent.

CAP. XIV.

Parœcialis eccleſia nemini conferatur, qui non ſit idoneus ſcientia, moribus, & ætate: & ſi conferatur non attingenti xxv. annum, non valet collatio. Ille autem, cui talis eccleſia collata fuerit, tenetur perſonaliter reſidere, & intra annum ſacerdos fieri: ſi autem promotus non fuerit, elapſo anno privatus eſt ipſo jure. Super reſidentia autem prælatus ejus ad tempus poterit diſpenſare. Ioann. Andr.

Idem *in eodem.*

LIcet canon à felicis recordationis Alexand. Papa III. præd. noſtro editus, inter cætera ſtatuerit, ut nullus regimen eccleſiæ parœcialis ſuſcipiat, niſi xxv. annum ætatis attigerit, ac ſcientia & moribus commendandus exiſtat. Quodque talis ad regimen aſſumptus hujuſmodi, ſi monitus non fuerit præfixo à canonibus tempore in Presbyterum ordinatus, à regiminis ejuſdem amoveatur officio, & alii conferatur. Quia tamen in obſervatione canonis memorati ſe multi exhibent negligentes: nos periculoſam illorum negligentiam volentes juris executione ſuppleri, præſenti decreto ſtatuimus, ut nullus ad regimen parœcialis eccleſiæ aſſumatur, niſi ſit idoneus moribus *a*, ſcientia, & ætate: Decernentes collationes de parœcialibus eccleſiis, iis qui non attigerint xxv. annum de cætero faciendas, viribus omninò carere. Is etiam, qui ad hujuſmodi regimen aſſumetur, ut gregis ſibi crediti diligentius curam gerere poſſit, in parœciali eccleſia, cujus rector extiterit, reſidere *b* perſonaliter teneatur. Et intra annum à ſibi commiſſi regiminis tempore numerandum, ſe faciat ad ſacerdotium promoveri. Quòd ſi intra idem tempus promotus non fuerit, eccleſia ſibi commiſſa (nulla etiam præmiſſa monitione) ſit præſentis conſtitutionis auctoritate privatus. Super reſidentia verò (ut præmittitur) facienda, poſſit ordinarius gratiam diſpenſationis ad tempus facere, prout cauſa rationabilis id expoſcit.

CAP. XV.

Parœcialis eccleſia non commendetur, niſi conſtituto in ætate legitima & ſacerdotio: & illa tunc demum, cùm neceſſitas vel utilitas exigit, talis autem commenda ultra ſex menſes non duret. Quod contra prædicta factum fuerit, eſt irritum ipſo jure. Ioan. And.

Idem *in eodem.*

NEmo deinceps parœcialem eccleſiam, alicui non conſtituto in ætate legitima, & ſacerdotio, commendare præſumat: nec tali etiam niſi unam: & evidenti neceſſitate, vel utilitate ipſius eccleſiæ ſuadente. Hujuſmodi autem commendam (ut præmittitur) ritè factam declaramus ultra ſemeſtris temporis ſpacium non durare: Statuentes, quicquid ſecus de commendis eccleſiarum parœcialium actum fuerit, eſſe irritum ipſo jure.

CAP. XVI.

Hæc decret. fuit multùm utilis ſuo tempore, antequam Papa reſervaret ſibi proviſiones Epiſcopatuum. Gloſſ. prima ponit ſummarium: & ſecunda diviſionem. Dominicus.

Nicolaus tertius.

CVpientes eccleſiarum vacationibus *c* periculoſis occurrere, ac malignantium ſubterfugiis obviare: jam proviſis remediis, alia (quæ patenter ipſa rerum experientia ad earum expeditionem indicavit utilia) remedia experta ſubjungimus: & quod felicis recordationis Gregorius Papa x. prædeceſſor noſter (de electionibus præſentandis electis, & ipſorum electorum petendo ac adhibendo conſenſu) ſalubriter ſtatuit, in ſuo robore (cum infra ſcripti temporis moderatione) in præſentandis electionibus permanere volentes, ſed quod de trimeſtri tempore poſt conſenſum ad petendas

---

a *Vid. cap. felicis, infr. de pœnis, cum ibi not.*

a *Idem cavetur in concil. Lat. ſub Innoc. III. cap. 30. & in conc. Trid. ſeſſ. 7. de reform. cap. 3. & ſeſſ. 24. de refor. ca. 12.* b *Idem cavetur in conc. Trid. ſeſſ. 6. de refor. cap. 2.* c *Vacatio ſimpliciter dicta continet omnem modum vacandi. vide c. ſuſceptum. de reſcrip. ſup. eod. Phil. Font.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

confirmationes inſtituit (quoad illas, quæ petuntur vel peti debent à ſede Apoſtolica) temperantes (cùm interdum aliquorum locorum vicinitas minus exigat, aliquorum a diſtantia prolixius tempus expoſcat) hac generali & in perpetuum valitura conſtitutione ſancimus, ut omnes electi cathedralium, vel regularium eccleſiarum (quorum electionum confirmationes, vel infirmationes, ad ipſius ſedis examen deducit immediata ſubjectio, vel appellatio interjecta devolvit) intra unum menſem poſt conſenſum, vel poſt obtentam de ipſorum electione notitiam (ſi eam debito tempore non contigerit præſentari) ad ſedem ipſam iter arripiant: & extunc ſive intra præſcriptum tempus iter arripuerint ſive non, abſque fraude, quàm citò poterunt commodè (locorum conſiderata diſtantia) petituri ſuarum electionum confirmationes, vel proſecuturi electiones ſuas, quibus poterunt modis licitis comparere (cum omnibus actis, juribus, & munimentis ſuis, & proceſſus ſuos contingentibus) coram nobis perſonaliter teneantur. Quòd ſi per viginti dies (poſt lapſum ex qualitate locorum moderandi temporis) expectati, ſive eligentes, ſive opponentes venerint, ſive non, perſonaliter comparere, & ſuarum electionum confirmationem, vel proſecutionem, ſeu executionem petere (nulla juſta cauſa interveniente) contempſerint: de qua intra prædictos viginti dies propoſita, intra quindecim dies poſt tempus hujuſmodi (coram nobis, vel alio, ſeu aliis deputando, vel deputandis à nobis ſi admittenda videbitur) teneantur apud ſedem ipſam facere plenam fidem. Niſi vel intra eoſdem viginti dies, ſeu prædictos quindecim, eo caſu tantùm, cùm ad prædictam cauſam propoſitam, ut prædicitur, & admiſſam probandam conceſſi fuerint, talia & tam veriſimilia proponi contingeret, quæ b judicio præſentis electos ipſos ab infra ſcripta pœna meritò excuſarent: & propter quæ forſitan videretur eidem ad prædictam comparitionem tempus prolixius indulgendum. Inſuper etiam eo caſu, quoad perſonalem electorum comparitionem excuſandam, aliquam juſtam cauſam proponi contigerit, vel admitti: niſi tunc intra idem tempus juſto impedimento ceſſante per procuratorem ad præmiſſa omnia ſufficienter inſtructum, & nihilominus ipſa cauſa ceſſante (ut præmittitur) ſe perſonaliter præſentaverint: electiones de ipſis factas, eo ipſo viribus vacuantes, ipſos omni jure (ſi quod eis per electionem hujuſmodi quæſitum eſſet) decernimus eſſe privatos. Electos verò, qui ſe ſine actis, juribus & munimentis ſuis, & proceſſus ſuos contingentibus perſonaliter vel per procuratorem (ut præmittitur) præſentaverint: ea volumus ex contemptu conſtitutionis hujuſmodi, eo caſu pœna percelli, ut pro exhibendis illis alibi, quàm apud ſedem ipſam (niſi ex juſta cauſa) non poſſint dilationem aliam obtinere. Ad hæc, ut diligens inquiſitio ſuper electionibus, & eligentibus, & electis ac aliis præmiſſa contingentibus, plena informatio poſſit haberi (quam informationem per procuratores, qui ut plurimum conſtituuntur abſentes, & proceſſus ignari, curſus cauſarum non ſentit de facili provenire) de ipſis electoribus duæ perſonæ ad minus, ſuper negotio ipſo (ut de electis præmittitur) ſufficienter inſtructæ (quando electionem concordem eſſe contigerit) infra idem tempus, per c capitulum expenſis bonorum ad prælatum ipſius eccleſiæ (de cujus electione agitur) pertinentium, ſi ſint diſcreta, alioquin communium: vel per ipſum capitulum aliunde proviſorum (ſi de ipſis diſcretis, vel communibus tunc adhiberi non poſſint) ad omnia [illegible] (inquam) plenariè, tranſmittantur. Si verò in diſcordia electio, vel electiones ipſæ proceſſerint: [illegible] perſonæ ad minus de parte qualibet (cùm ſint plures) vel de parte electi (cùm electio una proceſſerit) [illegible] ceſſariis & moderatis expenſis electorum. Quòd ſi electi exhibere contempſerint (niſi forſan ipſis [illegible] tatum impotentia pro qualitate negotii excuſet) omni jure ipſis ex tali electione quæſito priventur. Et quando unicus eſt electus, cui aliquis vel aliqui ſe opponunt, eo caſu tam opponens, quàm opponentes hujuſmodi, ſi duo tantùm, vel ſi plures, duo ad minus ipſis opponentibus, expenſis ipſorum opponentium propriis plenè (ut dictum eſt, cum actis & munimentis) inſtructi a compareant: ut per præmiſſas perſonas, vel negotium plenariè inſtrui, vel ſedes [illegible] valeat informari, an eccleſiarum utilitate penſata, & aliis inſpectis circumſtantiis, ſuper habendis aliquibus probationibus, ſeu quibuſcunque aliis ſit alibi facienda b commiſſio: vel (æquitate ſuadente) [illegible] potius, apud ſedem ipſam in probationibus & aliis [illegible] arctandæ. Cæterùm ſi eligentes electiones ipſas concorditer, vel in diſcordia celebratas, intra [illegible] (poſtquam commodè poterunt) electis [illegible] diſtulerint: ipſos, qui culpabiles in hoc extiterint (quoad ſe) à proceſſus proſecutione totaliter excludimus, omnibus beneficiis ſuis, quæ in ipſa eccleſia (de cujus electione agitur) obtinent: per triennium continuum (extunc inchoandum) volumus eo ipſo fore ſuſpenſos: ad quæ ſi intra illud tempus ſe propria temeritate, vel alio quæſito colore ingeſſerint, illis ipſo jure perpetuò ſint privati. Vel ſi perſonas inſtructas, ut præmittitur (etiam ſi opponentes vel electi, mittere vel venire, & expenſas miniſtrare contemnant) deſtinare neglexerint (niſi eos capituli, vel contradicentium paucitas, ſeu alia juſta & probabilis cauſa evidenter excuſet: in quo caſu procuratorem ſufficienter inſtructum mittere, & nihilominus ceſſante cauſa dictas perſonas dirigere teneantur) & à totali (quoad ſe) proſecutione proceſſus, & à proventuum beneficiorum (quæ in eccleſia ipſa obtinent) per triennium continuum perceptione priventur: opponentis vel opponentium (cùm unicus eſt electus) contumacia ſimili pœna [illegible]da: nihilominus tamen in præmiſſis caſibus, quibus eligentes vel opponentes, quoad ſe proceſſus proſecutione privantur, electis ſuper hoc in proſecutione juris nullum præjudicium generetur. Denique cùm ad poſtulationem concordem vel diſcordem procedi contigerit, & aliqui patientes in ordinibus vel [illegible]ctum, vel his ſimiles, poſtulentur (non qui eccleſiis allegati, liberum non habent ſine noſtra permiſſione volatum: circa quos taliter alligatos [illegible] de veteris juris obſervantia immutamus) [illegible] hujuſmodi, & poſtulantes eoſdem, ea moderatione [illegible]ctione perſtringimus, ut eo ſalvo, quòd poſtulati hujuſmodi, nec ſuis poſtulationibus præſtare conſenſum, nec (ut de electis dictum eſt) exhibere expenſas aliquibus teneantur: ſed poſtulantes ipſi concorditer vel diſcorditer, expenſas ipſas perſonis talibus ſubminiſtrent, poſtulatos in veniendo (ſi non diſſenſerint) & poſtulantes in mittendo perſonas inſtructas, (ut in concordi vel diſcordi electione) per omnia (ut ſuprà præmittitur) moderatio præmiſſa conſtringat: ut negligentes [illegible]

a *Al. ita: & aliquorum, &c.* b *Al. ita: quæ in judicio, & cætera.* c *Hæc periodus in antiq. codic. ita habet: per capitulum in expenſis, de bonis ad prælatum eccleſiæ de cujus electione agitur pertinentibus, ſi ſint diſcreta: alioquin de communibus vel per ipſum capitulum abundè proviſis, &c.*

a *Aliter, inſtructa.* b *Hæc periodus ut plurimum in [illegible] exemplaribus ita legitur: Et quando unicus eſt electus, [illegible] quis vel aliqui ſe opponunt in expenſis ipſorum propriis, in caſu [illegible] opponens, quàm opponentes hujuſmodi, ſi duo tantum, vel ſi plures duo ad minus ex ipſis opponentibus in expenſis ipſorum opponentium, plenè, &c.*

ta ibidem, ſimilis pœna percellat: nec per hoc, quòd de poſtulatis pro celeri eccleſiarum expeditione ſtatuitur, poſtulationes ipſæ minus dependere intelligantur à gratia, quam antea dependebant. Porrò in ſingulis caſibus ſupradictis, in recuperandis, vel reddendis expenſis eligentium, electorum, poſtulantium, & etiam poſtulati, illud ſervari decernimus, quod juſtum fuerit, ſeu æquitas canonum judicabit.

CAP. XVII.

Gloſſa prima dividit, & ſummat totum textum. vide eam. Dominicus.

Idem.

FVndamenta militantis eccleſiæ, in montibus ſanctis Propheta *a* rememorans, per montes Apoſtolos & prædicatores patenter inſinuat, quibus tota hujuſmodi ædificii fabrica confidenter innititur: qui firmæ *b* baſes eccleſiæ ſuper fundamento, præter quod nemo aliud ponere poteſt, quod eſt Chriſtus Ieſus, velut ſummo angulari lapide ſolidantur: ut veritas, quæ antea legis & Prophetarum præconio vehebatur, per Apoſtolicam turbam in ſalutem univerſitatis exiret: ſicut ſcriptum eſt: *c* In omnem terram exivit ſonus eorum: & in fines orbis terræ verba eorum. Hujus autem muneris ſacramentum ita Dominus ad omnium Apoſtolorum voluit officium pertinere, ut in beato Petro Apoſtolorum omnium ſummo, principaliter collocaret: ut ab ipſo quaſi quodam capite, dona ſua velut in corpus omne diffunderet: hunc enim in conſortium individuæ unitatis aſſumptum, id, quod ipſe erat Dominus voluit nominari: dicendo, Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam meam: ut æterni templi ſtructura Deo ædificante conſtructa, mirabili munere gratiæ Dei in Petri conſiſteret firmitate, cui Salvatoris noſtri miranda proviſio beatum Paulum in Apoſtolatu gentium per dextras *d* ſocietatis adjunxit. Iſti ſunt per quos Evangelium Romæ reſplenduit. Iſti ſunt ejus Patres, verique paſtores. Iſti ſunt, qui una die pro merito, uno loco, pro gloria, ſub uno perſecutore, pro parili virtute compaſſi, urbem ipſam glorioſo cruore martyrii Chriſto Domino conſecrarunt. Iſti ſunt, qui illam in hanc gloriam provexerunt, ut ſit gens ſancta, populus electus, civitas ſacerdotalis & regia: per ſacram beati Petri ſedem caput totius orbis effecta. Ne autem ipſa mater eccleſia in congregatione & paſtura fidelium temporalibus careret auxiliis, quin potius ipſis adjuta, ſpiritualibus ſemper proficeret incrementis: non abſque miraculo factum eſſe concipitur, ut occaſionaliter Conſtantini Monarchæ à Deo proviſa, ſed curata baptiſmalibus fomentis infirmitas, quandam quaſi adjiceret ipſi eccleſiæ firmitatem, qui quarto die ſui baptiſmatis, unà cum omnibus ſatrapis, & univerſo ſenatu, optimatibus etiam, & cuncto populo, in perſona beati Sylveſtri, ſibi Romanam concedendo urbem relinquens, ab eo & ſucceſſoribus ejus, per pragmaticum conſtitutum diſponendam eſſe (decernens in ipſa urbe utriuſque poteſtatis Monarchiam Romanis Pontificibus) declararet: non juſtum arbitrans, ut ubi ſacerdotii principatum, & Chriſtianæ religionis caput Imperator cœleſtis inſtituit, illic Imperator terrenus habeat poteſtatem: quin magis ipſa Petri ſedes in Romano jam proprio ſolio collocata, libertate plena in ſuis agendis per omnia potiretur, nec alii ſubeſſet homini, quæ ore divino cunctis dignoſcitur eſſe prælata. Decet namque ipſi Romano Pontifici, per fratres ſuos ſacroſanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinales (qui ſibi in executione officii ſacerdotis coadjutores aſſiſtunt) libera provenire conſilia: decet ipſius nullo modo vacillare judicia: ut fratres ipſos nullus ſecularis poteſtatis metus exterreat, nullus temporalis favor abſorbeat, nullus eis terror immineat, nihil eos à veri conſilii ſoliditate removeat: quin (cùm per ipſum Romanum Pontificem in quibuſcunque negotiis contingeret eorum peti conſilia in conſulendo) per omnia liberi eidem Romano Pontifici in omnibus, quæ pro tempore imminent, liberè conſulant & aſſiſtant, ipſaque Romani Pontificis vicarii Dei, quæ ſuis temporibus occurrerit electio, & eorundem *a* cardinalium (cùm expedierit) facienda promotio, in omni libertate procedant.

Dignè itaque ad urbem ipſam ejuſque regimen aciem noſtræ conſiderationis extendimus, ut felici ducta regimine, præſervetur à noxiis, & optatis ſemper proficiat incrementis. Nunquid obduxit oblivio, quæ urbi, quæ incolis nota diſpendia intulerunt hactenus peregrina regimina? Nunquid non hæc deſtructio mœnium, deformatio proveniens ex ruinis, luce clarius manifeſtant? Nunquid non hæc fidelium contrectata *b* depoſita? Nunquid non hæc ipſa veneranda Dei templa præſidentis, manu ſacrilega diebus noſtris nefariè violata, proclamant? Quid plura? Nonne ipſius urbis retrò actis temporibus incorrupta conſtantia, ſub regentis *c* eo tempore nefando ſubverſa eſt regimine? ipſamque urbem ſpeculum fidei tanta reſperſit infamia, ut à matre ſua Romana eccleſia filia prædilecta deviare compulſa, quondam Conradinum, qui de venenoſa radice Federici quondam Romani Imperatoris, colubri tortuoſi, juſto ipſius eccleſiæ judicio reprobati, prodiiſſe videbatur in regulum: quique ad exterminium Romanæ matris eccleſiæ manifeſtis indiciis unà cum ſuis fautoribus aſpirabat, & in contemptum Dei & ſuæ matris, ac ipſius urbis opprobrium patenter reciperet *d*, recepto faveret, conſtituens ſe per hæc *e* tam patentis hoſtis ſuæ matris eccleſiæ filiam adjutricem. Hoc ipſi Romæ præſtiterunt ſenatores incogniti, hoc præſides improviſi, ut glorioſa civitas redderetur ingloria, ſua ſtabilitas vocaretur inſtabilis, ſuæque conſtantiæ antiquata ſoliditas, linguis hominum vocaretur infirma. Proinde officii noſtri debitum circa hujuſmodi tam periculoſos eventus, ad libram moderaminis erigentes, tantæ ſubverſionis occaſiones ita ſalubris remedii appoſitione præcidimus, ne illorum (qui ipſam Rempublicam laudabiliter hactenus gubernaverunt) videamur gloriam ſuggillare vel merita: quæ illis apud infallibilem & ſcientem omnia retributorem, de jam perlatis quæſitæ laboribus ſalva perſiſtunt. Vt ergo circa regimen ipſum talis adhibeatur in omnibus cum diſcretione ſolertia, per quam ipſi Roman. eccleſ. plena libertas (quæ in omnibus & per omnia ſibi debetur) optata proveniat: vitentur jam experta pericula, & Romanus *f* populus ab opprimentium protectus incurſibus ſedeat, ſedendo quieſcat in pulchritudinem *g* pacis, in tabernaculis fiduciæ, & temporalium requie opulenta, de fratrum noſtrorum conſilio, hac irrefragabili & in perpetuum valitura conſtitutione ſancimus: & quandocunque & quotieſcunque ſenatoris electio vel alterius quocunq; nomine cenſeatur, qui quocunq; modo vel quocunque titulo ipſius urbis debeat præeſſe regimini, in poſterum imminebit: nullus Imperator ſeu Rex Romanorum, aut alius Imperat. vel Rex, Princeps, Marchio, Dux, Comes aut Baro, vel quicunque alterius notabilis

a *Pſal. 86.* b *1. Corinth. 3.* c *Pſalm. 18. Roman. cap. 10.* d *al. ſocietates.*

a *Quales Cardinales eligi debeant, habetur in concil. Trident. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 1. circa finem.* b *aliter, contracta.* c *Hac periodus ita legitur: Sub regentis eo tempore ſubverſa regimine: ipſam urbem ſpeculum fidei, &c.* d *Alias, exciperet.* e *al. hoc. al. per hanc.* f *al. ita: & Romanorum populus.* g *al. pulchritudine.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

præeminentiæ, potentiæ ſeu poteſtatis, excellentiæ vel dignitatis exiſtat, frater, filius vel nepos *a* eorum ad tempus vel in perpetuum, ſeu quivis alius, ultra annale ſpacium quovis modo, colore vel cauſa, per ſe vel aliam perſonam quomodolibet ſubmittendam in ſenatorem, capitaneum, patricium, aut rectorem, vel ad ejuſdem urbis regimen ſeu officium nominetur, eligatur, ſeu aliàs etiam aſſumatur, abſque licentia ſedis Apoſtolicæ ſpeciali: per ipſius ſedis literas conceſſionem licentiæ hujuſmodi ſpecialiter exprimentes. Quòd ſi ſecus factum fuerit, nominationem, electionem & aſſumptionem hujuſmodi decernimus eſſe nullas, ac carere omni robore firmitatis: & non ſolùm nominatores, electores, & aſſumptores, verùm etiam nominati, electi & aſſumpti, ſi hujuſmodi nominationi, electioni, ſeu aſſumptioni conſenſerint, aut ſe de ipſis quolibet modo intromiſerint, intendentes & obedientes eiſdem, & in hoc omnes dantes ipſis nominatoribus, electoribus, aſſumptoribus, aut nominatis, electis, vel aſſumptis, auxilium, conſilium vel favorem, publicè vel occultè, cujuſcunque dignitatis vel præeminentiæ, conditionis aut ſtatus extiterint, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant, ac nihilominus ipſos nominatos, electos ſeu aſſumptos, ſi contra conſtitutionem præſentem prædictis nominationi, electioni vel aſſumptioni conſenſerint, aut ſe quoquo modo illis ingeſſerint *b*, & eorum poſteros in perpetuum omnibus feudis, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, gratiis & honoribus, quæ à prædicta ſeu aliis tenent eccleſiis, cenſemus eſſe privatos: ita quòd illi, ad quos eorum collatio, conceſſio ſeu diſpoſitio pertinet, reſumendi ea, aut retinendi, concedendi ſeu conferendi aliis, ſeu de aliis etiam diſponendi (prout ad eos pertinet) liberam habeant poteſtatem: & ne taliter nominari, electi vel aſſumpti de ſua pertinacia vel contemptu valeant gloriari, nos quælibet mandata, præcepta, ordinationes & ſtatuta, quæ fecerint, omnesque ſententias, quas tulerint, & quicquid penitus in contractibus & obligationibus ſeu quibuſcunque aliis, urbis nomine, vel tanquam ſenatores, capitanei, patricii aut rectores, vel officiales ipſius egerint, irrita prorſus ex nunc & vacua nunciamus. Iudices verò & tabelliones, qui ſuper his aut eorum aliquibus contra præſentis conſtitutionis edictum patrocinari vel inſtrumenta conficere fortè præſumpſerint, judicatus & tabellionatus officiis ſe noverint eſſe privatos. Contemptores quoque, ſeu violatores præmiſſorum, vel aliquorum, vel alicujus eorum, ab hujuſmodi excommunicationis ſententia (præterquam in mortis *c* articulo) abſolvi non poſſint, niſi per Romanum Pontificem, vel de ipſius petita & obtenta licentia ſpeciali: non obſtantibus aliquibus privilegiis, indulgentiis, conceſſionibus, conſtitutionibus, conſuetudinibus & ſtatutis quacunque firmitate vallatis, quæ in præmiſſis omnibus nolumus aliquibus vel alicui ſuffragari: ſed omnia, quoad illa decernimus non tenere. Vt *d* autem cives Romanorum, qui ex ipſa urbe naturalem duxiſſe noſcuntur originem, aut quivis alii qui in ipſa ejúſve territorio, non advenæ, ſed continui habitatores *e* extiterant, quoad honores ipſius urbis, aut regimen gratioſis functionibus potiantur: non intendimus, quòd præſens conſtitutio tales excludat, quin ad unum annum duntaxat, vel ad aliud tempus brevius nominari ad ipſum regimen, & officium eligi valeant, ac aſſumi: etiamſi [illegible] dictorum Principum & aliorum fratres, filii vel nepotes exiſtant: aut etiamſi extra urbem & ipſius territorium sub nomine comitatus, baroniæ, ſeu cujuſcunque [illegible] tituli in *a* hominibus vel locis aliquibus juriſdictionem ſeu poteſtatem aliquam temporalem vel perpetuam [illegible] tinerent: dummodo prædicta juriſdictio vel [illegible] extra urbem & territorium præfata conſiſtens, [illegible] tæ præeminentiæ vel notabilis potentatus exiſtat, quique am *b* obtinentes ejus occaſione vel cauſa [illegible] cluſis à dicto urbis regimine (ut præmittitur) [illegible] conſtitutionis oraculo rationabiliter includantur.

CAP. XVIII.

Canonicis cathedralis eccleſiæ ipſo jure vel per ſententiam (præterquam in caſu negligentiæ) eligendi poteſtate privatis, ad [illegible] jus devolvitur eligendi: in inferioribus eccleſiis ſemper ad proximum ſuperiorem devolvitur. h.d.

Bonifacius octavus.

QVanquam in caſu *c* negligentiæ ſit ſtatutum [illegible] ut eccleſia cathedrali vacante, ſi per eos ad quos ſpectat, non fuerit electio de prælato intra tempus debitum celebrata, eligendi poteſtas ad ſuperiorem proximum devolvatur: hoc tamen non eſt ad [illegible] extendendum. Igitur ſi electores in hujuſmodi eccleſia vel ipſo jure cùm eligunt ſcienter indignum, vel per ſententiam cùm formam traditam in generali concilio non obſervant, eligendi poteſtate privantur, non ad dictum ſuperiorem, ſed ad Romanum Pontificem poteſtas eadem devolvetur. Secus autem in inferioribus eccleſiis eſt cenſendum.

CAP. XIX.

Conſtitutione, Vt circa. non ſatisfecit appellans, qui [illegible] juravit ſe credere oppoſita eſſe vera, vel quæ ſufficere deberent [illegible] Ioann. Andr.

Idem.

IS, qui contra electionis formam vel electi perſonam aliquam aliqua objiciens, ad ſedem Apoſtolicam appellavit, corporali à ſe præſtito juramento, quòd illa, quæ in appellatione ſua expreſſerat, vel ea, quæ [illegible] deberent ſufficere, vera eſſe credebat, & ſe poſſe probare: non eſt ſuper objectis vel expreſſis hujuſmodi [illegible] diendus. Cùm non ſimpliciter, ſicuti tenebatur [illegible] conſtitutionem felicis recordationis Gregorii Papæ prædeceſſoris noſtri, editam in concilio generali Lugdunenſi, juraverit, expreſſa eadem ſeu objecta ſe credere vera eſſe, & ſe poſſe probare: ſed indeterminatè illa vel ea, quæ deberent ſufficere de eiſdem.

CAP. XX.

Qui contra certam perſonam ne eligatur appellat, conſtitutionem, Vt circa. ſervare tenetur. Ioan. Andr.

Idem.

QVi contra certam & nominatam *e* perſonam [illegible] ab aliis eligatur, ad ſedem Apoſtolicam [illegible] fiat electio, duxerit appellandum, debet per omnia [illegible] appellando ſervare formam conſtitutionis felicis recordationis Gregorii Papæ x. prædeceſſ. noſtri [illegible]

a *Vid. l. infr. §. ij. ff. de gr. & Bart. in l. omnes populi. gl. in c. nonnulli. de reſcript.* b *Dicit Pet. de Anch. niſi hoc fuiſſet expreſſum pœna privationis feud. non tranſiviſſet in filium, quod tamen ipſe latius diſtinguit. Pont.* c *Quia tunc nulla eſt caſuum reſervatio, & ideo omnes ſacerdotes quoslibet pœnitentes à quibuſvis peccatis & cenſuris abſolvere poſſunt. concil. Trident. ſeſſ. 14. cap. 7. de caſuum reſerv.* d *alit. ut autem cives Romani.* e *aliàs, extiterint.*

a *alit. In nominibus.* b *Dictio, eam, deeſt in manuſcriptis Codicibus.* c *Pœna impoſita per jus in caſu negligentiæ, [illegible] cludit caſum delicti, & ſic non parificantur negligentia & [illegible] In concilio Lateranenſi generali ſub Innocent. III. cap. [illegible] generali concilio Lateran. ſub Alexan. III. cap. 4.* e *[illegible] perſona certa, licet ſuo nomine non nominetur. [illegible] licet ex quadam. Nota argumentum, quòd allegans [illegible] ficit, quòd allegat principium ipſius, abſque eo quòd totum [illegible] producat. ſup. c. proximo. Dom.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

editæ in concilio Lugdunenſi, ac ſi electione jam facta eum contingeret appellare. Alioquin non obſervans, pœnæ conſtitutionis ejusdem ſe noverit ſubjacere.

CAP. XXI.

Si compromiſſum eſt in plures ut eligant, per unum facienda eſt electionis pronunciatio, ſicut quando proceditur per formam ſcrutinii: aliter electio facta non tenet. Ioan. And.

Idem.

Sicut *a* cùm per formam ſcrutinii ad electionem proceditur, eſt per unum pronuncianda & facienda communis electio, ſecundùm canonica inſtituta: ſic & per unum debet fieri, cùm per formam proceditur compromiſſi. Quamvis in arbitris compromiſſariis lex *b* humana innuat, quòd ab eis omnibus ſi pronunciatio facienda: alioquin à pluribus compromiſſariis facta ſimul electio, eo ipſo viribus non ſubſiſtat. *c*

CAP. XXII.

Decret. ſuprà eodem, licet canon. in collegiatis parœcialibus eccleſiis, & aſſumptis ad ipſarum regimen, locum non habet. Ioan. And.

Idem.

Statutum *d* felicis recordationis Gregorii X. Papæ prædeceſſoris noſtri de iis, qui ad parœcialium eccleſiarum regimen aſſumuntur *e*, promovendis ad ſacerdotium intra annum, alioquin eisdem eccleſiis ſint privati, quòd (cùm ſit pœnale) *f* reſtringi potius convenit, quàm laxari: declaramus ad collegiatas eccleſias, etiam ſi alias parœciales extiterent, & aſſumptos ad earum regimen non extendi, ſed antiqua jura ſervari debere potius in eisdem.

CAP. XXIII.

Si compromiſſarius ſecundùm traditam ſibi metam (ſcrutatis & in ſcriptis redactis voluntatibus ſingulorum) illum eligat, in quem non major pars capituli, ſed plures aliorum comparatione conſenſerant: non tenet electio, cùm præter formas concilii fuerit celebrata. Ioan. And.

Idem.

Si cui eligendi poteſtas data fuerit ſub hac forma, ut ipſe ſecretò & ſigillatim votis ſingulorum de capitulo exquiſitis, & in ſcriptis redactis illum eligat, in quem plures de capitulo partium *g* comparatione minorum conſenſerint, licet conſentientes majorem partem totius capituli non attingant: ipſeque facto hujuſmodi ſcrutinio & in ſcriptis redacto, juxta traditam ſibi formam eum, in quem non major pars, ſed plures de dicto capitulo, quàm in quenquam alium direxerant vota ſua, duxerit eligendum. Talis electio (cùm præter formas, quas generale concilium ſervari ſtatuit in electionibus celebrandis, decernens eas ſi aliter fierent, non valere, fuerit attentata) robur non obtinet firmitatis.

CAP. XXIV.

Ex vocatione quocunque modo facta in diſcordia de religioſo mendicante ad prælaturam extra adminiſtrationem ſui ordinis, non acquiritur illi jus: nec conſentire poterit etiam de prælati licentia. Idem de vocatione facta à minori parte numero ad quamlibet prælaturam de religioſo non mendicante: & ſecus factum irritum decernit. Et ponit iſtud cap. unum ſpeciale in mendicantibus. Ioan. And.

Idem.

Quorundam *a* oculos ſic vitium ambitionis excæcat, quòd quaſi ſuæ profeſſionis immemores, qua contemptis honoribus, abjectis divitiis, ſpretisque deliciis, arbitrium proprium ſubjugarunt alterius ditioni, retrò reſpiciunt ad aratrum manu miſſa, dum præcipitanter ruunt in litigiorum anfractus *b*, & cauſarum ſtrepitibus ſe involvunt, & extra adminiſtrationes proprii ordinis ſolium prælaturæ conſcendere moliuntur, electionibus, poſtulationibus ſeu proviſionibus de ſe in diſcordia celebratis, improvidè præſtando conſenſum, præbendi aſſenſum à ſuo ſuperiore nonnunquam extorta licentia potius, quàm obtenta: ex quo animarum & eccleſiarum diſpendia noſcimus proveniſſe, & proventura majora in antea veriſimiliter formidamus. Volentes igitur huic peſti ſalubri remedio obviare, præſenti conſtitutione ſancimus, ut nulli religioſo prædicatorum, minorum, eremitarum ſancti Auguſtini, aut quorumlibet mendicantium ordinum ex electione, poſtulatione, proviſione, ſeu vocatione ad aliquam extra adminiſtrationem ſui ordinis prælaturam in diſcordia de ſe facta jus de cætero acquiratur: nec eorum aliquis tali electioni, poſtulationi, proviſioni, aut vocationi quoquo modo valeat conſentire: etiam ſi magiſtri, aut miniſtri, vel prioris generalium eorundem ad id acceſſerit licentia vel conſenſus. Circa *c* religioſos quoque alios cujuſcunque conditionis vel ſtatus exiſtant, volumus hoc ſervari: ut nec ipſi electionibus, poſtulationibus, proviſionibus, aut vocationibus, à minori parte numero ad prælationes quaslibet de ſe factis (quæ hoc ipſo, quòd à minori parte proceſſerint, nullum prorſus tribuant jus eisdem) ſuum audeant præſtare conſenſum: etiamſi ſuper hoc aſſenſus vel licentia ſuorum intervenerit prælatorum. Nos enim quicquid contra præmiſſa vel eorum aliquod à quoquam contigerit attentari, omninò decernimus irritum & inane.

CAP. XXV.

Non poteſt electus duas electiones proſequi, petendo confirmationem ex illis: etiamſi proteſtetur ſe contentum altera, per quam conſequi poſſit ſuæ intentionis effectum: neceſſe ergo habet alteram eligere: qua electa, ad alteram redire non poterit. Ioan. And.

Idem.

Ut quis duas *d* electiones de ſe in aliqua eccleſia celebratas proſequatur inſimul, & confirmationem petat ex eis (cùm non niſi ex una ipſarum valeat jus habere) rationi conſonum non putamus. Etiam ſi ſe contentum eſſe velle altera, per quam ſuæ intentionis conſequi poſſit effectum, in initio proteſtetur. Oportet ergo eam (ne cum ipſius eccleſiæ, vel ſui adverſarii, ſi quem habet, diſcrimine in incerto vagetur) eligere, quam proſequi velit ex illis: & confirmationem petere tantummodo ex eadem. Regreſſum ad aliam, cui per electionem alterius renunciare, ſibique jus ex ea non competere profiteri videtur, nullatenus habiturum.

CAP. XXVI.

Si electus non conſentit, vel poſt conſenſum renunciat, vel moritur, vel propter occultum ſui vitium electio caſſatur: eligentes ad eligendum extunc integrum tempus habebunt: niſi circa id egerint fraudulenter. Ioan. And.

---

a *Vid. conc. Lat. ſub Innoc. III. c. 24. ubi traduntur varia electionum formæ.* b *Leges civiles poſſunt allegari in foro canonico: de quo ſuprà de no. oper. nun. c. 1. & 2. Doct.* c *al. ſubſiſtit.* d *Vid. Card. conſ. 30.* e *Cap. licet Canon. locum habet qualitercunque ſit proviſum de parochiali eccleſia: cùm dicat textus, aſſumuntur, quod congruit cuilibet modo proviſionis.* f *Nota jura pœnalia ſtrictè eſſe interpretanda. c. in pœnis. de reg. juris.* g *Appellatione majoris partis intelligitur de majori parte totius, non autem de majori parte comparatione aliarum minorum.*

a *Declarat hunc text. prout in clem. quod circa. de elec.* b *dictio, &, deeſt in manuſcr. Luc. 9.* c *Vide Oldrad. conſ. 103. & conc. Trid. ſeſſ. 25. tit. de reg. c. 6.* d *Nota ex hoc ca. poſſe quem obtinere duplicem electionem in eadem eccleſia, tamen confirmationem quærere non poſſe, niſi ex una. Item non poſſe aliquem cauſare titulum ſuper eadem re, niſi ex una cauſa. vide text. in c. inter dilectos, de fide inſtrum.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Idem.

SI electio ex eo non ſortiatur effectum, quia electus conſentire recuſat, vel poſt conſenſum renunciat juri ſuo, aut fortè diem claudit extremum, ſeu propter occultum ejus vitium irritatur: electores (quia jam fecerant quod ſpectabat ad ipſos, intra juris terminum eligendo) habebunt à diſſenſu, renunciatione, morte, vel irritatione prædictis, ac ſi vacatio nova eſſet, tempus integrum ad electionem aliam celebrandam. Dummodo nil fraudulenter egerint in præmiſſis.

CAP. XXVII.

Si religioſus non obtenta licentia conſentit electioni de ſe factæ extra ſuum monaſterium, non valet conſenſus, & irrita eſt electio.

Idem.

SI religioſus *a* (cujus arbitrium *b* non ex ſua, cùm velle vel nolle non habeat, ſed ex illius, quem vice Dei ſupra caput ſuum poſuit, & cujus imperio ſe ſubjecit, voluntate dependet) electioni de ſe ad prælationem aliquam extra ſuum monaſterium, vel ſuam eccleſiam celebratæ, ſui ſuperioris, qui dare ipſam valeat, non petita licentia, & obtenta præſumpſerit conſentire: conſenſus ſic præſtitus non teneat, & in pœnam præſumptionis illius electio eadem ipſo facto viribus vacuetur omninò.

Solus ſuperior ſine conventu dare poteſt ſuo religioſo conſentiendi & tranſeundi licentiam. h. d.

Quia verò utrum religioſis conſentiendi electionibus de ſe factis, & ad prælationes, ad quas electi fuerint, tranſeundi à ſuis ſuperioribus, ſine fratrum *c* conſilio, licentia dari poſſit, cùm jura ſuper hoc ſint varia, dubitatur interdum. Nos ad hujuſmodi dubitationem tollendam, & ut ordinationes eccleſiarum ac monaſteriorum, in quibus tales electi extiterint, celeriùs & faciliùs valeant expediri: decernimus, ut iidem ſuperiores (ſuis irrequiſitis conventibus) electis hujuſmodi conſentiendi & tranſeundi, liberam dare valeant facultatem.

CAP. XXVIII.

Monachus in Abbatem eligi non poteſt, niſi ſit expreſſè profeſſus. Ad dignitatem autem epiſcopalem & in ſeculari, & in regulari eccleſia, talis eligi poterit.

Idem.

NVllus religioſus *d* ad abbatiam ſeu prælaturam ſuæ vel alterius religionis de cætero eligatur, niſi antea fuerit ordinem regularem expreſsè profeſſus. Quod ſi ſecus actum *e* fuerit, eo ipſo irritum habeatur.

Ad dignitatem verò epiſcopalem (ad *f* quam novitii eliguntur interdum) talem in ſecularibus vel regularibus eccleſiis eligi minimè prohibemus.

CAP. XXIX.

Forma electionis tradita per decr. ſuprà eod. Cùm dilecti, non eſt ſublata per ſequens concilium: Quia propter. h. d. Io. An.

Idem.

CVm expediat concordare jura juribus, & eorum correctiones (ſi ſuſtineri valeant) evitari. Decretalem felicis recordationis Innoc. Papæ III. prædeceſſoris noſtri, quæ innuit ſub ea forma poſſe in electionibus licitè *g* compromitti, ut compromiſſarii ſecretò & ſigillatim voluntatib. omnium inquiſitis, illum, in quem major & ſanior pars capituli conſenſerit, eligere teneantur: declaramus abrogatam non eſſe per ſubſecutum concilium generale: imò poteſt in ipſis electionibus ut priùs procedi licitè per eandem.

a *Vid. Clem. cum conceſſa. de elect. & extrav. Benedicti. quæ incipit, Si religioſus. de elect.* b *vid. tex. iv. c. vij. judic. Dom.* c *Nota quòd monachi dicuntur fratres. c. cauſam. ſup. de jud. Dom. allegat. ibi c. pen. infr. eod. de privil. Fon.* d *Vid. Clem. cum rationi. de elect.* e *al. ita: factum fuerit.* f *al. ita: ad etiam novitii, &c.* g *dictio, licitè, deeſt hic in antiq. cod.*

CAP. XXX.

Accedens ad ſedem Apoſtolicam pro inſtruendo [illegible] per Decr. Cupientes. eundo, hac de cauſa ſtando, & redeundo [illegible] gre (præter quotidianas diſtributiones) percipit fructus [illegible] rum, quos percipere poſſet in ipſa eccleſia reſidendo. Io. Andr.

Idem.

CVm non deceat alicui ſuum officium eſſe [illegible] ſum: Statuimus ut ij, qui juxta conſtitutionem [illegible] cis recordationis Nicolai Papæ tertii prædeceſſoris [illegible] ſuper hoc editam, ad Apoſtolicam ſedem veniunt, [illegible] circa imminentium electionum negotia [illegible] (cùm tales eccleſiarum ſuarum *a* proſequentes [illegible] tem, cenſeri debeant reſidentes) fructus beneficiorum ſuorum, quæ obtinent in illis eccleſiis, quorum [illegible] proſequuntur, & etiam aliorum, quos recipere [illegible] ſent recipere in ipſis *b* eccleſiis reſidendo, [illegible] tidianis diſtributionibus duntaxat exceptis) [illegible] ad ſedem propterea veniendo eandem, ibidem [illegible] cauſa morando, & ad ipſas eccleſias redeundo, [illegible] ſonaliter in eiſdem eccleſiis reſiderent. Non [illegible] tibus quibuslibet conſuetudinibus vel ſtatutis [illegible] rum ipſarum contrariis, ſeu privilegiis quibuſcumque, per quæ præmiſſorum effectus poſſet quomodolibet impediri.

CAP. XXXI.

Is, qui opponit evidentem defectum ſcientiæ vel [illegible] promovendum ad aliquam dignitatem, [illegible] ſam reddit. Ioan. Andr.

Idem.

AB eo qui contra electum vel poſtulatum ſeu promovendum ad aliquam dignitatem, inter cætera, [illegible] objicit, evidentem *d*, notorium ſeu manifeſtum [illegible] vel alium perſonæ defectum opponit: ipſius [illegible] oppoſitio, vel ejus qualitas nequeunt poſtea [illegible] Cùm enim opponens (ſi quod de defectu oppoſuit [illegible] modi, deſtitui veritate contingat) à proſecutione [illegible] debeat omninò excludi, & puniri perinde ac ſi in probatione omnium, quæ objecerat defeciſſet: [illegible] (poſtquam ad oppoſitionem eandem [illegible] in præjudicium ejus, contra quem oppoſuit, [illegible] nitere.

CAP. XXXII.

Canonicus impubes ad electionem non vocatus, [illegible] temptu.

Idem.

EX eo quòd ad electionem Epiſcopi, quæ te in [illegible] lari conſtituto ætate, in tua eccleſia [illegible] cum cæteris ejuſdem eccleſiæ canonicis non fuiſti [illegible] ſus: de contemptu conqueri, aut electionem [illegible] impugnare non potes. Cùm tam juris *e* quàm [illegible] iſtat, ut tales (cùm diſcretione careant) ad [illegible] electione ſuffragium nullatenus admittantur.

Non profeſſi cum profeſſis, vel converſi laici cum clericis [illegible] ni intereſſe non debent. h. d.

In eccleſiis quoque regularibus, vel monaſteriis [illegible] qui non ſunt tacitè vel expreſsè profeſſi, non debent [illegible] profeſſis, vel converſi laici cum clericis, electionibus [illegible] tereſſe.

CAP. XXXIII.

Si ab electione cathedralis vel regularis eccleſiæ, [illegible] ſa probabili appelletur ad Papam, ea pendente [illegible] per ordinarium non valet. Requirit Decr. Cupientes. [illegible] quòd electus veniat, ſed quòd uſque ad finem [illegible]

a *Suum poteſt dici id, quod eſt ſuum in parte, & [illegible] nam eccleſia non eſt tota canonici: vide gloſſ. [illegible] illis.* b *al. ita in dictis eccleſiis.* c *al. ita: [illegible]* d *Vid. tex. [illegible] quibuslibet aliis conſuetudinibus.* e *Vid. ca. inquiſitioni. ſupra de [illegible] ſignifi. cap. 2.* [illegible] *mum.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

& habet locum etiam cum appellatur à confirmatione vel proviſione. Ioan. Andr.

Idem.

SI poſtquam ab electione in cathedrali vel regulari eccleſia celebrata, fuerit in ſcriptis ex cauſa probabili, quæ probata deberet legitima reputari, ad ſedem Apoſt. appellatum, electionem ipſam per ordinarium confirmari contingat: hujuſmodi confirmatio, niſi priùs fuerit canonicè ab appellatione ipſa receſſum (cùm ſit ab eo, qui non potuit *a* de facto præſumpta) nullam obtinebit roboris firmitatem. Si verò electus, qui juxta conſtitutionem felicis recordationis Nicolai Papæ tertii prædeceſſoris noſtri, ad dictam ſedem venerat pro electionis ſuæ negotio proſequendo, de Romana curia ſine licentia receſſerit, antequam hujuſmodi negotium ſit finitum, ejus electio auctoritate conſtitutionis ipſius (quæ non ſolùm, ut quis veniat, ſed etiam ex ſui mente exigit, quòd uſque ad finem negotium proſequatur) eo ipſo viribus evacuatur *b* omninò. Cùm autem ab electionis confirmatione vel facta proviſione per eum, ad quem propter inferiorum negligentiam fuerat devoluta eligendi poteſtas, ad ſedem appellatur eandem: conſtitutionem prædictam in veniendo & mittendo, & aliis, quæ perſtringantur, in ea convenit obſervari.

CAP. XXXIV.

Diſpenſare poſſunt Epiſcopi & ſuperiores cum habentibus parœcales eccleſias ſibi ſubjectas, quouſq; ad ſeptennium ſtudendo non teneantur ad ſacerdotium promoveri: ad ſubdiaconatum tamen debent promoveri intra annum: aliàs ſunt privati. Et illo durante ſeptennio debet in illis eccleſiis idoneus poni vicarius, de fructibus eccleſiæ ſuſtinendus. Elapſo ſeptennio debet rector intra annum in Presbyterum promoveri.

Idem.

CUm ex eo, quod felicis recordationis *c* Gregorius Papa X. prædeceſſor noſter ſtatuit in concilio Lugdun. ut ad regimen parœcialium eccleſiarum ſumpti, ſe ad ſacerdotium promoveri faciant intra annum, à ſibi commiſſi regiminis tempore connumerandum *d*: & perſonaliter reſideant in eiſdem. Alioquin ſi intra idem tempus promoti non fuerint, hujuſmodi eccleſiis abſque monitione alia ſint privati. Nonnullis extunc parœciales eccleſias recuſantibus acceptare, legendi & proficiendi (cum eis facultates non ſuppetant, nec ab eccleſiarum prælatis de aliis beneficiis in plериſque mundi partib. interdum provideatur eiſdem) opportunitas ſit ſublata, in grande univerſalis eccleſiæ (quam ad ſui regimen viris literatis permaximè noſcitur indigere) diſpendium & jacturam. Nos ſuper hoc multorum inſtantia excitati frequenter, volentes cupientibus in ſcientia proficere, ut fructum in Dei eccleſia ſuo tempore adferre valeant opportunum, utiliter providere: præſenti conſtitutione ſancimus, ut Epiſcopi eorumq; ſuperiores cum iis, qui hujuſmodi ſubjectas ſibi eccleſias obtinent vel obtinuerint, in futurum diſpenſare poſſint liberè, quòd uſque ad ſeptennium literarum ſtudio inſiſtentes promoveri minimè teneantur, niſi ad ordinem ſubdiaconatus duntaxat: ad quem intra prædictum annum recipiendum (ne ſicut à multis de Chriſti patrimonio ſublimatis olim factum eſſe dignoſcitur, à ſtatu retrocedere valeant clericali) omninò aſtringi volumus: & niſi receperint, pœna contenta in dicto concilio eo ipſo percelli. Porrò ſeptennio prædicto durante, iidem Epiſcopi & ſuperiores ſolicitè provideant & procurent, ut per bonos ſufficientes vicarios, ab eis hujuſmodi eccleſiis deputandos, animarum cura diligenter exerceatur, & deſerviatur laudabiliter in divinis: quibus de ipſarum eccleſiarum proventibus neceſſaria congruè miniſtrentur. Elapſo verò dicto ſeptennio *a* ii, cum quibus fuerit (ut præmittitur) diſpenſatum, ad diaconatus & presbyteratus ordines intra annum ſe faciant promoveri: alioquin extunc dictam pœnam (niſi juſta de cauſa id omiſerint) ipſo jure ſe noverint incurſuros.

CAP. XXXV.

Quatuor dicit. Primò, quòd ad pœnam privationis rectoris parœcialis eccleſiæ non promoti requiritur, quòd annus integer ſit completus. Secundò, quòd annus ille non currit juſtè impedito. Tertiò, quòd poſt privationem, eccleſia eidem conferri non poteſt. Quartò, quòd non promotus, ſi eo animo receperat eccleſiam ut fructus anni perciperet, tenetur ad reſtitutionem ipſorum. Et qui ea mente contulit, eccleſiam ſervare debet indemnem. Ioan. Andr.

Idem.

COmmiſſa tibi parœcialis eccleſia, quanquam tantum de anno tranſiverit, quòd intra ipſum nequeas juxta ſtatutum generalis concilii Lugdunenſis ad ſacerdotium promoveri: non eſt niſi tunc demum, cùm ex toto *b* fuerit ipſe annus elapſus cenſenda vacare, nec poteſt alteri antea te nolente conferri. Annus autem hujuſmodi, qui à tempore illo incœpit, quo ipſius eccleſiæ regimen commiſſum tibi extitit, & poſſeſſionem ejus pacificam habuiſti, vel per te ſtetit quo minus haberes eandem, tibi non currit, ſi promoveri juſto impedimento detentus intra tempus hujuſmodi nequiviſti. Porrò ſi infra dictum tempus non fueris rationabili cauſa ceſſante promotus, tibi eccleſia ipſa, qua dicti ſtatuti auctoritate jam privatus exiſtis (ne ſtatutum ipſum fiat ludibrio, debitoque fruſtretur effectu: & non rebus, ſed verbis, cùm ſit potius contrarium faciendum, lex impoſita videatur) nullatenus ea vice poterit iteratò conferri. Cæterùm ſi promoveri ad ſacerdotium non intendens parœcialem receperis eccleſiam, ut fructus ex ea per annum percipias, ipſam poſtmodum dimiſſurus (niſi voluntate mutata promotus fueris) teneberis ad reſtitutionem fructuum eorundem: cùm eos receperis fraudulenter: illum autem, qui eam tibi contulit, cùm te non crederet ad hujuſmodi ordinem promovendum (præter divinam, quam exinde incurrit offenſam) ad ſervandam indemnem eandem eccleſiam decernimus obligari.

CAP. XXXVI.

Abbas exemptus legitur in Epiſcopum: ſed tranſire non poteſt ſine licentia Papæ vel legati de latere.

Idem.

SI Abbatem eccleſiæ Romanæ immediatè ſubjectum in veſtrum Epiſcopum elegiſtis, reprehendi exinde nulla ratione poteſtis: ei tamen ab alio, quàm à nobis vel Apoſtolicæ ſed. legato, ſi ſit in provincia, de latere *c* noſtro miſſus, dari non poteſt licentia ſuum deſerendi monaſterium, & ad veſtram eccleſiam tranſeundi.

Legatus de latere poteſt confirmare electiones Epiſcoporum exemptorum: reliqui non, ſine ſpeciali mandato. Io. And.

Hujuſmodi verò legatus, qui majus omnibus poſt Rom. Pontificem in provincia ſibi decreta imperium cenſetur habere, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & exemptorum electiones poteſt ex officio confirmare. Alii autem legati hoc nequeunt: niſi id eis à ſede ipſa ſpecialiter ſit commiſſum.

---

a *Geſta à judice incompetenti ſunt nulla. ad hoc ſuprà de jud. c. ſi clerici. cum ſi. Dom.* b *aliàs, vacuatur.* c *Aliàs ita: cùm nuper Gregorius Papa prædeceſſor noſter.* d *Numerandum.*

a *Diſpenſare non poteſt Epiſcopus ultra ſeptennium cum curato ſuper non promotione ad ſacerdotium.* b *Ubi ſtatutum præcipit certam pœnam ſolvendam intra annum, illa pœna peti non poteſt, donec annus totaliter ſit elapſus.* c *De triplici genere legatorum, vide gloſſ. in c. j. de off. leg. & Do. meum Brunellum in lib. de poteſt. legati. Font.*

CAP. XXXVII.

Si compromiſſarius non eligit intra tempus juris, ad proximum ſuperiorem devolvitur poteſtas providendi. Si eligit, ſed indignum, indiſtinctè redit ad compromittentes: niſi id ſcienter ratum habuerint. Idem ſi electus idoneus non conſentit. Si compromiſſarius ſcienter eligit indignum, ipſe ſolus ab eccleſiaſticis beneficiis triennio eſt ſuſpenſus, niſi id compromittentes ſcienter ratum habuerint. Et pœna prædicta ſuſpenſionis non habet locum in Epiſcopo compromiſſario, nec in electione inferiorum Epiſcoporum. Et reſtringitur illa pœna ad beneficia, quæ obtinet in eccleſia offenſa. Et idem in beneficiis illius, qui deficit in probatione ejus, quod objicit in perſonam. Ioan. Andr.

Idem.

SI compromiſſarius, in quem defuncto *a* Epiſcopo transfertur eligendi poteſtas, negligenter intra tempus à jure ſtatutum eligere prætermittat: ad ſuperiorem proximum poteſtas devolvitur providendi, ſibique compromittentes imputent, qui in talem poteſtatem hujuſmodi tranſtulerunt.

Si verò eligat, ſed indignum, tunc ſive ſcienter id fecerit (cùm dolus ipſius eis, qui non ſunt in culpa, non debeat imputari) *b* ſive etiam ignoranter (cùm ſuo ſit functus officio) eligendi poteſtas (niſi & ipſi ſcienter electionem talem ratam habuerint) liberè revertitur ad eoſdem. Idem fit, cùm elegit idoneum, ſed electus renuit conſentire.

Porrò eo caſu, cùm ſcilicet indignus eligitur ab eodem, compromittentes (quos illius odio non convenit prægravari) nequaquam (niſi ſicut præmittitur ratum habuerint) puniuntur: ſed ipſe (ut pœna ſuum auctorem teneat) à beneficiis eccleſiaſticis triennio, juxta Lateranenſe concilium, ſuſpenditur ipſo jure. Hujuſmodi quoque pœna, nec in Epiſcopo, ſi ad eligendum fiat compromiſſarius, ſic peccante (cùm de jure nullam ſententiam ſuſpenſionis incurrat, niſi de ipſo expreſſa mentio habeatur) nec in aliorum quàm Epiſcoporum & ſuperiorum ipſorum electionibus, cùm peccatur in ipſis, vindicat ſibi locum. Reſtringitur etiam dicta pœna ſolùm ad ea beneficia, quæ ſic peccans, in illa obtinet eccleſia, quam taliter eligendo, ſpecialiter noſcitur offendiſſe. Et idem in illius beneficiis eſt cenſendum, qui alicujus electionem, poſtulationem, aut proviſionem impugnans, in probatione deficit ejus, quod objicit in perſonam.

CAP. XXXVIII.

Procurator ad appellandum ſecundùm formam ca. Ut circa. non eſt idoneus, niſi omnia objecta, & forma juramenti in procuratorio exprimantur. h. d. ſecundùm Pan.

Idem.

PRocurator ad appellandum contra electionem, poſtulationem, aut proviſionem alicujus *c*, non aliter idoneus de cætero reputetur, quàm ſi omnia, quæ in formam objicere vel perſonas, & propter quæ appellare intendit, ſingulariter & clarè in ejus procuratorio ſint expreſſa. Habeatque ſpeciale mandatum jurandi corporaliter in eorum animas, quorum procurator exiſtit, quòd ipſi credunt expreſſa hujuſmodi vera eſſe, & ſe poſſe probare.

CAP. XXXIX.

Caſſata confirmatione, vel caſſa nunciata propter defectum juriſdictionis, vel ſolennitatem omiſſam: non propter hoc electio caſſata dicitur. Ioan. And.

Idem.

SI confirmationem electionis *a* propter debitam [illegible] ſolennitatẽ in confirmatione ipſa omiſſam, vel etiam, quia ipſe qui confirmavit, confirmandi non habuit poteſtatem, caſſari ſeu caſſam & irritam nunciari contingat: non propter hoc præcedens electio (ſi aliàs ſit canonica) intelligitur infirmari.

CAP. XL.

Si vacante cathedrali, regulari, vel collegiata eccleſia, ſinguläres perſonæ capituli vel conventus occupant bona à prælatis [illegible] vel vacationis tempore obvenientia, donec plenè reſtituant [illegible] & quibuſcunq; beneficiis ſunt ſuſpenſi: non obſtantibus privilegiis, ſtatutis, conſuetudinibus quacunq; firmitate vallatis. Io. And.

Idem.

QVia ſæpè *b* contingit, quòd cathedralibus & regularibus ac collegiatis eccleſiis vacantibus, capitula, conventus, collegia *c*, & ſingulares earundem perſonæ bona à prælatis ipſarum dimiſſa, vel vacationis tempore obvenientia, quæ in utilitatem dictarum eccleſiarum expendi, vel futuris deberent ſucceſſoribus fideliter reſervari, occupant, inter ſe dividunt, ſurripiunt, [illegible] diſſipant, & conſumunt in earum grave diſpendium & jacturam. Nos ipſorum auſus reprimere, ac earum indemnitatibus præcavere volentes: decernimus ut ij, qui præmiſſa de cætero præſumpſerint, eo ipſo [illegible] tamdiu maneant ab officio & beneficiis quibuſcunque ſuſpenſi, donec plenè reſtituerint quicquid de bonis [illegible] ciperint ſupradictis. Non obſtantibus quibuslibet privilegiis vel indulgentiis, aut contrariis conſuetudinibus, conſtitutionibus, vel ſtatutis, juramento, confirmatione ſedis Apoſtolicæ, aut alia quacunque firmitate vallatis: quæ omnia, quoad hoc, auctoritate Apoſtolica [illegible] mus, caſſamus, & irritamus, ac nullius deinceps [illegible] mus eſſe firmitatis.

CAP. XLI.

Decretalis, Ut circa. ſolùm in extrajudicialibus [illegible] bus locum habet: in judicialibus autem antiqua [illegible] ſunt. h. d. Ioan. And.

Idem.

COnſtitutio felicis recordationis Greg. Pap. [illegible] edita in concilio Lugdun. formam exprimens [illegible] dùm quam ab iis, qui in *d* electionibus, poſtulationibus, aut proviſionibus ſe opponunt, debeat appellari: locum ſibi non vindicat, niſi ſolùm cùm in iis extra judicium appellatur.

Quando verò in judiciis *e* in hujuſmodi negotiis appellari contingit, anteriora jura (cùm per eam [illegible] ta non fuerint) obſervari oportet.

CAP. XLII.

Habens plenam adminiſtrationem cathedralis eccleſiæ in ſpiritualibus & temporalibus, juriſdictionalia exercere poteſt: ſacramentalia non, niſi Epiſcopus fuerit. h. d. Domi.

Idem.

IS, cui procuratio ſeu adminiſtratio cathedralis eccleſiæ plena & libera in ſpiritualibus & temporalibus [illegible] Apoſtolica (cui ſoli hoc competit) eſt commiſſa [illegible] lienatione bonorum immobilium duntaxat [illegible] mnia, quæ juriſdictionis epiſcopalis exiſtunt, [illegible] eſt electus exequi confirmatus, liberè exercere.

Illa quippe, quæ miniſterium conſecrationis [illegible] ſcunt (niſi fuerit Epiſcopus) per alios faciat Epiſcopos expediri.

---

a *Electio poteſt fieri antequam Epiſcopus tradatur ſepulturæ. de quo vide c. Bonæ. ſuprà eodem.* b *Vide l. fin. C. de acq. poſ. ubi ejus delictum concernit proceſſum & pœnam. de Anch. Font.* c *dictio, alicujus, deeſt in manuſcrip. codicib.*

a *Secundùm Doctor. iſte text. habet locum etiam in [illegible] firmationibus. vide Felinum in c. conſtitutus. de reſcrip. [illegible]* b *Iura debent adaptari iis, quæ ſæpè contingunt. [illegible] ſponſ. impub. literas.* c *Quomodo puniantur [illegible] l. aut facti. ff. de pœn. c. ſi civitas. de ſen. excom. de Anchar. [illegible]* d *dictio, in, deeſt in manuſc.* e *al. in judicio.*

CAP. XLIII.

1 Monialis non eligit, niſi peregerit duodecimum annum, & ſic tacitè vel expreſſè profeſſa: nec eligitur niſi peregerit triceſimum annum, & fuerit expreſſè profeſſa. hoc dicit prima pars uſq; ibi. Sanè. Ioan. And.

Idem.

INdemnitatibus *a* monaſteriorum monialium, quæ frequenter propter electiones in diſcordia celebratas, in ipſis grandia in ſpiritualibus & temporalibus diſpendia patiuntur, occurrere deſiderabiliter affectantes: ſtatuimus, ut cùm in eis fuerit electio facienda, nulla monialis (niſi duodecimum annum peregerit, & profeſſa fuerit tacitè vel expreſſè) ad eligendum cum aliis admittatur. Nec in abbatiſſam, aut prioriſſam (ubi per prioriſſam monaſterium gubernatur) de cætero eligatur aliqua, niſi triceſimum annum compleverit, & expreſſè profeſſa fuerit ordinem regularem.

Non obſtante contradictione, vel appellatione quacumq; electa à duabus partibus numero, cùm per ſcrutinium proceditur, examinatione præmiſſa per officium præſidentis confirmatur & benedicitur. Item publicato ſcrutinio, antequam ad actus extraneos ſe divertant, eligentes poſſunt accedere ad illam, quæ majorem partem conventus numero habet, & ſi per acceſſum ad duas partes pervenerit (ſicut in primo caſu) confirmabitur & benedicetur: non tamen adimetur contradicentibus poteſtas denunciandi vel accuſandi, cùm abbatiſſa fuerit benedicta, & poſſeſſionem adepta. Item de objectis contra electam à majori parte conventus, quæ tamen duas partes, nec à principio, nec per acceſſum habet, ante confirmationem ſine ſtrepitu & figura judicii inquiretur. Ipſa tamen (alienatione bonorum, & monialium receptione ſibi interdicta) interim miniſtrabit. Item à minori parte electa nullum jus acquiritur, nec aliæ poſſunt accedere ad eam: nec ibi fit collatio numeri ad numerum. h.d.

Sanè *b* ſi ad electionem per formam ſcrutinii procedatur, & (votis in diverſa diviſis) electiones *c* per plures in diſcordia celebrari contingat: ea, quæ à duabus partibus numero fuerit celebrata (exceptione ſeu contradictione aut appellatione quacunque partis alterius non obſtante) per ſuperiorem (prius tamen ex officio, prout ſpectat ad ipſum, diligenti examinatione præmiſſa) ſi aliàs inventa fuerit canonica, confirmetur: & confirmatæ electæ (ſi abbatiſſa extiterit) benedictio impendatur. Si autem nulla earundem electionum à partibus fuerit celebrata duabus: tunc (non obſtante quòd ſit publicatum ſcrutiniũ, & ad electionem proceſſum) poſſint moniales, quæ in aliam vel in alias dixerant vota ſua, licitè per conſenſum (antequam ad actus divertant extraneos) omni pravitate ceſſante, ad illam accedere, quæ ab aliis majorem partem conventus numero facientibus eſt electa. Et ſi per acceſſum hujuſmodi ad duas partes perveniri poterit, illis, quæ antea in eam conſenſerant computatis *d*, confirmetur & benedicatur, ac ſi duas partes ab initio habuiſſet, ut in caſu proximo eſt præmiſſum *e*. Verùm ſi quæ fuerint moniales, quæ poſtquam in præmiſſis caſibus talis confirmata & benedicta extiterit, ac poſſeſſionem ſuæ adminiſtrationis fuerit aſſecuta, voluerint in modum denunciationis vel accuſationis, ut à dignitate dejiciatur adepta, proponere aliquid contra ipſam, eis per prædicta proponendi, minimè ſit ſublata facultas. Si verò ad illam, quæ à majori parte (ut præmittitur) eſt electa, noluerint aliæ accedere moniales: vel ſi acceſſerint, non tot tamen, quòd cum aliis prius in eam conſentientibus faciant duas partes: tunc ſuper *a* objectibus partis alterius, ſi quæ fuerint, & ſuper aliis, quæ in tali negotio ſunt ex officio inquirenda, plenè ſine ſtrepitu judicii & figura per ſuperiorem inquiratur primitus antè, quàm confirmetur electio, vel etiam infirmetur: ſed interim præſentis conſtitutionis auctoritate in ſpiritualibus & temporalibus liberè adminiſtret: ſic tamen quòd de rebus monaſterii nil penitus alienet, nec aliquam in monialem recipiat quoquo modo. Si qua verò à minori parte conventus numero nominata fuerit vel electa, ex nominatione vel electione hujuſmodi (quas Epiſcopo quòd pars minor eas fecerit, vires aliquas nolumus obtinere) ipſi jus aliquod quomodolibet non quæratur: nec ad eam ab aliis per conſenſum in hoc caſu valeat acceſſus haberi. Vt autem cùm per prædictam formam proceditur, facilius in hujuſmodi monialium electionibus ad concordiam veniatur: decernimus, ut non zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, ſed ſolùm numeri ad numerum fiat collatio in eiſdem.

Electa per compromiſſum benedictio impendetur non obſtante minoris partis contradictione: ſed ſi major ſe ei opponat, liberè adminiſtrabit, nec confirmabitur. Si autem ei ſe opponat pars in duplo major, non adminiſtrabit, nec confirmabitur, ſed expectabit litis eventum. h.d.

Cæterùm ſi per formam compromiſſi fuerit in electione proceſſum, & electæ pars aliqua ſe opponat: ſi minor, ipſius (ut in forma ſcrutinii ſtatuitur) confirmetur electio, & eidem benedictio impendatur, partis ejusdem contradictione, vel exceptione, aut appellatione qualibet non obſtante: ſed per hoc denunciandi vel accuſandi eam poſtmodum ſibi via minimè ſit præcluſa. Si major, ejus (donec de objectis *b* & aliis, ut in eadem forma ſcrutinii præmittitur, fuerit inquiſitum) confirmatio vel infirmatio differatur: ſed interim (ut prædicitur) liberè adminiſtret, niſi forſan pars opponentium extiterit duplo major: tunc enim adminiſtrare ipſam nolumus, ſed lìtis eventum potius expectare.

Si ab opponentibus in caſibus præmiſſis appellatur, conſtitutio, Ut circa. ſervabitur: ſed moniales ad ſedem Apoſtolicam perſonaliter non venient, ſed procuratores ſecundùm conſtitutionem, Cupientes mittent. h.d. Ioan. And.

Porrò ſi in hujuſmodi electionum negotiis contigerit (in illis duntaxat caſibus, in quibus oppoſitiones juxta præmiſſa fuerint admittendæ) ad ſedem Apoſtolicam appellari: appellantes formam conſtitutionis felicis recordationis Gregorii Papæ prædeceſſoris noſtri editæ in concilio Lugdunenſi diligentius ſervare teneantur. Sed cùm eas propter ſexus verecundiam *c*, ſuæque conditionis ſtatutum nō deceat, nec ipſis expediat publico cœtui demonſtrari, aut extra ſua monaſteria evagari: nolumus quòd electæ, vel etiam eligentes aut appellantes, ſeu hæ, contra quas appellatum fuerit, ad eandem ſedem perſonaliter veniant quoquo modo. Sed procuratores ſufficienter inſtructos juxta conſtitutionem piæ memoriæ Nicolai Papæ tertii prædeceſſoris noſtri, ad ſedem ipſam tranſmittant: per eos electionum ac appellationum & poſtulationum ſuarum proſecuturæ negotia, prout juſtitia ſuadebit pœnam in dicta conſtitutione contentam ipſo jure (ſi hoc non fecerint) incurſuræ.

Ponentes vel nutrientes diſcordiam in electione monialium, ipſo jure ſunt excommunicati. h.d. Ioan. And.

Poſtremò ij, quos ad dirigendas in hujuſmodi electionibus moniales easdem deinceps contigerit evocari, ab his prorſus abſtineant, per quæ inter eas ſuper

a *De materia hujus 1. §. vide quod noviſſimè diffinivit conc. Trid. ſeſſ. 25 tit. de regular. & monial. c. 7. vide conc. Agathenſ. ca. 19.* b *de articulo hujus §. & ſeq. vide quod noviſſimè ſancivit concil. Trid. ſeſſ. 25. tit. de regularib. & monialib. c. 6.* c *in antiq. codic. ita: electiones plures in diſcordia abſq; dictione, Per.* d *al. ita: & confirmatur, & benedicetur.* e *al. expreſſum.*

a *Al. ita: ſuper objectis partis alterius, ſi qua, &c.* b *al. objectionib.* c *Vide hic effectum verecundiæ per Ancha. & l. filius. ff. de condi. inſti. Font.*

faciendis ipſis electionibus oriri *a* poſſit diſcordia, vel exorta nutriri: aliàs eo ipſo excommunicationis ſententiæ ſe noverint ſubjacere.

Hæc conſtitutio locum habet in monialibus regulariter viventibus, & in canonicis ſecularibus: hoc excepto quòd non debeant, niſi profeſſa, eligere vel eligi, quod non poteſt ſibi vindicare locum in canonicis ſecularibus: per hoc tamen Papa non approbat ſtatum dictarum canonicarum ſecularium. h.d. Ioan. And.

Supradicta ſiquidem, nedum in monaſteriis, in quibus ſunt moniales viventes ſub aliqua de religionibus approbatis: ſed *b* etiam in illis ubi ſunt juxta quarundam provinciarum conſuetudinem mulieres, quæ nec propriis renunciant, nec profeſſionem faciunt regularem, ſed vivunt ut in ſecularibus eccleſiis canonici ſeculares: volumus per omnia obſervari, eo (quod ſuprà dicitur) duntaxat excepto, ut non eligantur, nec eligant non profeſſæ, cùm in ipſis hoc locum ſibi nequeat vindicare: per hoc tamen earum ſtatum, ordinem ſeu regulam nolumus nec intendimus approbare.

Iura de virorum electionibus tractantia, per hoc capitulum non ſunt mutata. h.d.

At hæc licet præmiſſa, quæ in multis à jure communi diſcrepare noſcuntur, circa electiones in quibuslibet mulierum monaſteriis faciendis ex *c* certis cauſis rationalibus ſpecialiter duxerimus ſtatuenda: intentionis tamen noſtræ nequaquam extitit *d* per illa, quoad electiones in aliis virorum monaſteriis, vel quibuſvis eccleſiis celebrandis aliquid immutetur: ſed jura præcedentia in ſua omninò remaneant *e* firmitate.

CAP. XLIV.

Si ordinarius poſt receſſum appellationis interjectæ ad curiam, in cauſis electionum epiſcopatuum, non inquiſito an pravitas intervenerit, procedit, confirmat, vel conſecrat, prædicta non tenent: & ipſe ab Epiſcoporum confirmatione & conſecratione ſuſpenſus eſt per annum. h.d. Dominicus de ſancto Geminiano.

Idem.

PRovida conſideratione generale concilium Lugdun. conceſſit, ut ab appellationibus in judicio, vel extra judicium ad ſedem Apoſtolicam in electione Epiſcoporum, & eorum ſuperiorum negotiis interjectis, per quas ad ſedem ipſam eadem negotia deferuntur, partes (nulla interveniente pravitate) recedere valeant antequam ipſi ſedi Apoſtolicæ appellationes eædem fuerint præſentatæ: ſed inferiores judices, quorum eſt (appellatione ceſſante) negotiorum cognitio eorundem, ſi in hoc pravitas interceſſerit, ante omnia diligenter inquirant: & ſi eam interceſſiſſe repererint, ſe non intromittant ullatenus de eiſdem: ſed præfigant ipſis partibus peremptorium terminum competentem, quo cum actis & munimentis ſuis Apoſtolico ſe conſpectui repræſentent. Verùm cùm nonnulli conceſſione hujuſmodi abutentes *f*, ſuam (inquiſitione præfata omiſſa) cognitionem in eiſdem negotiis interponant, ad confirmandas electiones, & conſecrandos electos temerè procedendo. Nos ſuper hoc expreſſius providere volentes, confirmationes & conſecrationes hujuſmodi, & quoſcunque proceſſus alios, quos (inquiſitione præmiſſa non habita) contigerit de cætero in talibus negotiis attentari, decernimus, nullius penitus exiſtere firmitatis: & confirmantes & conſecrantes eoſdem (ut in eo quo peccaverint puniantur *g*) ab Epiſcoporum confirmatione ac conſecratione per annum [illegible] jure fore ſuſpenſos.

CAP. XLV.

Si Papa ſibi proviſionem eccleſiæ cathedralis reſervavit [illegible] & decrevit, non eſt vitiata electio, quæ præceſſerat: [illegible] quæ reſervationem ſequuntur, carent effectu. Ioan. And.

Idem.

SI eo tempore, quo proviſionem alicujus eccleſiæ cathedralis ex quavis cauſa diſpoſitioni ſeu [illegible] ſedis Apoſtolicæ reſervamus, inhibentes ne ad [illegible]nem vel proviſionem faciendam in ea [illegible] procedatur, & decernentes ſi ſecus ſuper hoc [illegible] ſcienter vel ignoranter attentatum extiterit, [illegible] inane, jam ad electionem forſitan ſit proceſſum [illegible] Præſenti conſtitutione ſancimus, quòd licet [illegible] hibitio, & decretum hujuſmodi non afficiant electionem vel alia, quæ præcedunt, efficiunt tamen ut effectu [illegible] ea, quæ poſtmodum ſubſequuntur.

CAP. XLVI.

Abſens plures procuratores ad actum electionis dare poteſt [illegible] lidum, & non aliter: & in altero admittendo [illegible] uſq. ad §. Porrò. Dominicus.

Idem.

SI quis juſto impedimento detentus in electioni [illegible] tio, nequeat commodè intereſſe, poteſt [illegible] (prout dicitur in concilio *a* generali) [illegible] committere vices ſuas, dum tamen eorum [illegible] ſolidum poteſtatem: & erit tunc melior conditio [illegible] pantis. Verùm ſi ambo concurrant inſimul, & [illegible] admitti, audiri eos non expedit: quia poſſent [illegible] dirigere in diverſos, ſicque res non haberet exitum [illegible] quod ab eis hoc caſu fieret, non valeret: ſed is admittatur duntaxat, quem capitulum vel pars major eligat vel ſi concordare nequeant, is qui primò *b* in [illegible]to vel literis procurationis extiterit nominatus.

Si autem nullus ipſorum in ſolidum fuerit deputatus, tunc propter rationem eandem ipſorum [illegible] debebit admitti: ſibique imputet, qui ſic [illegible] diſcretè.

Procurator ad eligendum conſtitutus, unum [illegible] num nomine domini ſui eligere non poteſt: niſi à domino [illegible] perſona ſpeciali mandatum habeat. h.d.

Porrò cùm unus eſt procurator ſimpliciter conſtitutus ſi is unum ſuo & alium domini ſui nomine in [illegible] nominandum duxerit, nihil agit: niſi de certa eligenda perſona ſibi dominus dederit ſpeciale mandatum, [illegible] enim in illam ejus, & in aliam ſuo nomine licitè [illegible] conſentire.

Canonicus abſens (licet nullus de capitulo ejus procurator [illegible] velit, & ipſe procuratorem, qui non ſit de capitulo, [illegible] lo deputare non poſſit) votum per literas exprimere [illegible] cùm cujuslibet votum ſit ſecretè & ſigillatim in ſcrutinio [illegible] mendum. h.d.

Abſens quoque (licet nullus de collegio velit [illegible] curator ejuſdem, nec ipſe nolente capitulo extraneum [illegible] leat deputare) non poterit aliquatenus per literas [illegible] mere votum ſuum, quod non eſt ante ſcrutinium, [illegible] in ipſo ſcrutinio ſecretè & ſigillatim tantummodo [illegible] mendum.

CAP. XLVII.

Si appares collectus, vel ſi opponens ei, qui confirmationem [illegible] ille vocabitur nominatim: aliàs fiet in eccleſia [illegible] ſe confirmationi volentes opponere veniant peremptorie [illegible] aliter confirmatio facta non tenet. Ioan. And.

Idem.

QVoniam electione non in concordia celebrata [illegible] ſuperior, ad quem electionis ipſius confirmatio [illegible]

a *Doct. not. quòd pœna ſtatuta procurantibus ortum diſcordiæ, non ligat jam ortam nutrientes. Font.* b *Aliàs ita: ſed & in illis etiam ubi, &c.* c *In manuſcriptis ita: ex certis cauſis & rationabilibus, &c.* d *aliàs, exiſtit.* e *aliàs, maneant.* f *Vid. gloſſ. in clem. 1. de jure patr.* g *Vid. gloſſ. l. 1. ff. de divor. in princip. & Bart. in l. prætor ait. § hoc q. interdictum. ff. de nov. op. nunciat.*

a *In concil. generali Later. ſub Innoc. III. c. 24.* b *Vid. [illegible] in Chriſto pater. & l. ſi ſervus communis. de ſtip. ſer. & [illegible] bus de offic. deleg. Font.*

pertin[illegible]

pertinet, conſuevit interdum ſuæ confirmationis celeritate, præferens cupiditatem propriam juri, & inordinatum affectum etiam æquitati, competitorem aliquando, vel alios, vel eos, qui ſe volunt opponere, quando electus eſt unicus, ſupplantare: dum nullis vocatis, & non diſcuſſo negotio per repentinam confirmationem citò (contra doctrinam Apoſtoli *a*) imponit manus electo. Nos volentes huic morbo & fraudibus obviare, præſenti conſtitutione ſancimus, confirmationes tales viribus omninò carere, ipſasque decernimus irritas & inanes. Vocationem autem hujuſmodi nominatim ubi eſt coëlectus, vel apparet oppoſitor *b*; aliàs generaliter in eccleſia, in qua electio facta eſt, ut ſi qui ſint, qui ſe velint opponere, compareant aſſignato peremptorio termino competenti, faciendam eſſe cenſemus. Quæ etiam ſi electio in concordia celebrata fuerit, volumus obſervari.

DE RENVNCIATIONE.

TITVLVS VII.

CAP. I.

Romanus Pontifex poteſt liberè papatui renunciare. h. d. ſecundum Zen.

Bonifacius VIII.

QVoniam *c* aliqui curioſi diſceptantes de iis, quæ non multum expediunt, & plura ſapere, quàm oporteat (contra doctrinam Apoſtoli) temerè appetentes, in dubitationem ſolicitam, an Rom. Pont. (maximè cùm ſe inſufficientem agnoſcit ad regendã univerſalem eccleſiam, & ſummi pontificatus onera ſupportanda) renunciare valeat papatui, ejusque oneri & honori, deducere minus providè videbantur. Celeſtinus Papa quintus prædeceſſor noſter [dum ejusdem eccleſiæ regimini præſidebat] volens ſuper hoc hæſitationis cujuſlibet materiam amputare: deliberatione habita cum ſuis fratribus eccleſiæ Romanæ Cardinalibus [de quorum numero tunc eramus] *d* de noſtro & ipſorum omnium concordi conſilio & aſſenſu auctoritate Apoſtolica ſtatuit & decrevit, Romanum Pontificem poſſe liberè reſignare. Nos igitur, ne ſtatutum hujuſmodi per temporis curſum oblivioni dari, aut dubitationem eandem in recidivam diſceptationem ulterius deduci contingat, ipſum inter conſtitutiones alias ad perpetuam rei memoriam de fratrum noſtrorum conſilio duximus redigendum.

CAP. II.

Si in fraudem expectantis primam vacaturam, cùm in proximo credetur pinguis vacare, renunciet aliquis tenuem, quam habebat: non tenetur expectans illam recipere, imò illa dimiſſa expectabit aliam ſine fraude vacantem. Et ſi illi renuncianti illa pinguis poſtea conferatur, hoc ipſo probata ſit fraus, & carebit utraq;.

Idem.

SI te præbendam *e* vel dignitatem, in aliqua eccleſia proximo vacaturam auctoritate Apoſtolica expectante, aliquis præbendam ſeu dignitatem tenuem obtinens in eadem, fraudulenter ei renunciet, ut illa primò ſic vacante præcludatur tibi via per conſequens ad obtinendum præbendam vel dignitatem aliam pinguiorem, quæ per mortem alicujus vel aliàs in ipſa eccleſia creditur veriſimiliter in proximo vacatura, per renunciationem hujuſmodi (dummodo de præmiſſa fraude appareat, ſaltem per aliquas probabiles conjecturas, ut quia dictæ renunciationis tempore is, qui præbendam vel dignitatem pinguiorem habebat, infirmitate gravi detinebatur: vel aliquid aliud imminebat, propter quod illius præbenda ſeu dignitas vacare in proximo probabiliter credebatur) nullum tibi volumus obſtaculum interponi, quo minus (præbenda vel dignitate prædicta ſic fraudulenter renunciata omiſſa) poſſis dictam pinguiorem cùm eam vel aliam, ſi prius ipſam vacare contigerit, auctoritate præfata liberè petere, veluti tibi debitam, & habere.

Cæterùm ſi prædicto renuncianti hujuſmodi præbenda vel dignitas pinguior forſitan conferatur: eo ipſo dicta fraus intelligatur eſſe probata, & idem renuncians habita omninò careat & ambita.

DE SVPPLENDA NEGLIGENTIA PRAELATORUM.

TITVLVS VIII.

CAP. I.

Iuriſdictio ſuffraganei excommunicati, ad metropolitanum non devolvitur. Ioan. Andr.

Innocentius III.

ROmana *a* eccleſia: & infrà. Edictum verò per Remenſem provinciam publicatum, ut à ſubditis Epiſcoporum ipſius provinciæ pro audiendis & terminandis eorum cauſis liberè ad Remenſem curiam accedatur, penitus revocamus. Quia etiamſi tenerentur iidem Epiſcopi pro ſuis culpis vinculo excommunicationis adſtricti, non tamen ex culpis ipſis (cùm id non inveniatur à jure conceſſum) ad Remenſem Archiepiſcopum jurisdictio devolveretur eorum. Sed alia fortè pro illis pœna ipſis canonica poſſet infligi.

CAP. II.

Si ille, qui praeeſt, eſt negligens & remiſſus, debet ſuperior illi dare idoneum coadjutorem. h. d. Ioan. And.

Idem *baronibus & comitibus regni Portugalliæ.*

GRandi non immeritò: & infrà. Mandamus, quatenus dilectum filium nobilem virum comitem Bolon. præfati Regis Portugalliæ fratrem, de devotione, probitate ac circumſpectione multipliciter commendatum, qui eidem Regi (ſi abſque legitimo decederet filio) jure regni ſuccederet: quique examinatæ dilectionis affectu, quo vos & prædictum regnum proſequitur, magnanimitate ac potentia ſibi plurimum ſuffragantibus, regnum ipſum maturius reformaturus firma credulitate ſperatur: præſertim cùm ad curam & adminiſtrationem generalem, & liberam regni ejusdem, tam *b* pro ſæpedicti Regis, quàm ipſius regni utilitate ſi providè attendatur, ac ad defenſionem eccleſiarum, monaſteriorum, aliorumque piorum locorum regni præfati, & perſonarum eccleſiaſticarum, tam religioſarum, quàm ſecularium, nec non viduarum, orphanorum, & cæterorum ibidem degentium, ac deperditorum inibi recuperationem ſalubriter (ut in Domino confidimus) ſit aſſumptus, cùm ad vos acceſſerit (fidelitate, homagio, juramento, ſeu pacto, ſi aliquibus fortè præfato Regi, vel cuicunque alii perſonæ tenemini, aut etiam ipſius Regis prohibitione: dummodo perſonam ejus, & vitam, ac legitimi ſui filii, ſi aliquem ipſum habere contigerit, fideliter conſervetis, debitum eis exhibentes honorem: nequaquam obſtantibus) in civitatibus,

a 1. Tim. 5. b Vid. Innoc. c. inter quatuor. de major. & obed. & l. ſ. C. de jur. delib. c Vid. Ludovicum Gomeſium in regula cancellariæ, de infirmis reſignantibus. Paul. ad Roman. cap. 12. d Vide l. jus ſenat. C. de dig. l. 12. e Hodiè gratiæ quæ dicuntur expectativæ, ſive ad vacaturam, omninò ſublatæ ſunt per concilium Trid. ſeſſ. 24. de reform. c. 10.

a Huc ſpectant tradita per Ioan. And. in c. novit. & per Felin. in cap. paſtoralis. extra de offic. lega. b al. ita: non minus pro ſæpedicti Regis, quàm, &c. al. ita: tam pro ſpe dicti Regis, quàm, &c.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN